

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Adatkezelés és adatvédelem a polgári eljárásban

Szerző:

dr. Jeddi Katalin

Eger, 2022. július 31.

I. Bevezetés

A jogi szabályozás vizsgálata során egyértelműen kijelenthető, hogy az utóbbi évtizedek technológiai újításai mind az adatkezelés, mind pedig az adatok védelmére létrehozott jogterület tárgykörének jelentős bővülését eredményezték. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy időről-időre más kérdéskör kerül annak középpontjába, s ezen koncepcionális változások adják az adatvédelem generációnak elhatárolását.

Hazánkban az első ilyen tárgyú korszakolás az adatvédelem három generációját különböztette meg. A '70-es évek első szabályai még csak az állami, részben vagy egészben automatizált, míg a '80-as - '90-es évek második generációs szabályai már a papír alapú nyilvántartásokkal szembeni védelmet is biztosítani kívánták. A harmadik generációs szabályok legfőbb jellemzője egyrészt a szektorális szabályok megjelenése, másrészt az európai integráció kívánalma, figyelemmel arra, hogy a '90-es évek elejétől kezdődően az információs társadalom kiépítése kiemelt fontosságú az Európai Unióban is. Ez pedig azzal a problémával állítja szembe a tagállamokat, hogy hogyan valósítható meg az adatok szabad áramlása mellett a magánszféra, a személyes adatok mind magasabb szintű védelme. Összességében elmondható, hogy olyan megoldások születtek, amelyek a szabályozás súlypontját az adatkezelő kötelezettségei irányába helyezték át.¹

Mind inkább megjelenik a negyedik generációs szabályozás gondolata, amelynek legfőbb kihívása az internet abszolút térhódításával kapcsolatos adatvédelmi kérdések megválaszolása, a privát szférát erősítő technológiák megjelenése és az önszabályozás igénye.²

Ezen új generációs szabályozás mérföldkövének tekinthető az Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/679 Rendelete (a továbbiakban: GDPR) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről, melynek való megfelelés a polgári eljárásban is alapvető,

¹ Majtényi László: Az információs jogok c. tanulmány Emberi jogok. Szerkesztette: Halmai Gábor - Tóth Gábor Attila: Osiris Kiadó, 2003. 582-583.o.

² Szóke Gergely László: Az adatvédelem szabályozásának történeti áttekintése c. tanulmány - Infokommunikáció és Jog, 2013/3. <https://infojog.hu/szoke-gergely-laszlo-az-adatvedelem-szabalyozasanak-torteneti-attekintese%C2%B9-20133-56-107-112-o/> Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

immáron megkerülhetetlen igényként jelenik meg, minthogy senki számára nem lehet már kétséges a bíróságok adatkezelői minősége sem.

A hatályos Alaptörvényünkben kommunikációs alapjogként definiált információszabadságnak biztosítania kell, hogy az állam, - annak valamennyi szerve és rendszere, - a társadalom által átlátható módon működjék; ami a bíróság vonatkozásában nem jelent mást, mind az ítélkezési gyakorlat áttekinthetőségét, széleskörű megismerhetőségét.

Ugyanakkor ennek mintegy ellenpólusaként jelenik meg az, hogy a perben részt vevő - és különösen az abban részt nem vevő, azonban tipikusan akaratukon kívül érintett - személyek jogos igényt formálnak információs önrendelkezési joguk tiszteletben tartására, amely számtalan konfliktus forrása lehet.

Az adatkezelés és adatvédelem mára egymástól elválaszthatatlan, egymást feltételező fogalmak, így céloom a polgári eljárás vonatkozásában e két terület alapjainak - a teljesség igénye nélkül történő - ismertetése, a bírói gyakorlat során felmerülő kérdések felvetése és megválaszolásának megkísérlése.

II. Az adatkezelés és adatvédelem alapvetései

1. Az adatkezelésről általában és a bíróságok által végzett adatkezelés specialitásai

Az adatkezelés annak általános definícióját alapul véve nem más, mint logikai, aritmetikai műveletek együttese, mely az adatok megváltoztatását, nyilvánosságra hozatalát törlését eredményezi, azok keresését, visszakeresését biztosítja.³

A GDPR 4. Cikkének 2. pontja akként definiálja az *adatkezelést*, hogy az a „személyes adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége, így a gyűjtés, rögzítés, rendszerezés, tagolás, tárolás, átalakítás vagy megváltoztatás, lekérdezés, betekintés, felhasználás, közlés, továbbítás, terjesztés vagy egyéb

³ Majtényi László Az információs szabadságok - adatvédelem és a közérdekű adatok nyilvánossága. CompLex Kiadó, Budapest, 2006. 122.o.

módon történő hozzáférhetővé tétel útján, összehangolás vagy összekapcsolás, korlátozás, törlés, illetve megsemmisítés”.⁴

Az adatkezelés (és későbbiekben az adatvédelem) kérdéskörének vizsgálata kapcsán nem mellőzhető a *személyes adat fogalmának* meghatározása. A GDPR a 4. Cikkének 1. pontjában ezt meg is teszi, nevezetesen a „személyes adat nem más, mint azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ - mely definíció ezen szakaszáig megegyezik az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII törvény⁵ (a továbbiakban: Infotv.) által meghatározottal, azonban azt nem taxatív módon, bizonyos tulajdonságok megadásával pontosítja - ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható.

Bár a GDPR-t a bíróságok tevékenységére is alkalmazni kell, az uniós, illetve a tagállami jog a személyes adatok kezelésével összefüggésben a bíróságok által végzett kezelési műveleteket és eljárásokat pontosabban meghatározhatja. Annak érdekében, hogy az igazságszolgáltatási feladataik ellátása során, beleértve a döntéshozatalt is, biztosítva legyen a bírói kar függetlensége, a GDPR a felügyeleti hatóságok - hazánkban a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósága (a továbbiakban: Hatóság) - hatásköréből kiveszi azokat a személyes adatkezeléseket, amelyet a bíróságok igazságszolgáltatási feladatkörükben eljárva végeznek, s az ezekkel kapcsolatos panaszok kezelése érdekében a tagállamok igazságügyi rendszerén belül lehetővé teszi erre szakosodott szervek megbízását.⁶

A bírósági adatkezeléssel szemben támasztott elvárások egyebekben nem különböznek az e körben általánosan megfogalmazott céloktól, melyek összességükben a magánszféra - nemzetközi jogirodalomban „privacy” - védelmét szolgálják; ez nem más, mint annak a fizikai és lelki területnek

⁴ Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/679 Rendelete (a továbbiakban: Rendelet) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: GDPR) 4. Cikkének 2. pontja

⁵ Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § 2. pontja

⁶ A GDPR (20) Preambulum bekezdése

a védelme, amely az egyén létevel kapcsolatban keletkezett és amelyet az egyén bármiféle külső beavatkozástól mentesen irányítása alatt tart.

A GDPR Preambuluma kimondja, hogy a személyes adatok kezelésének - annak jogszerűsége érdekében - az érintett hozzájárulásán kell alapulnia, vagy valamely egyéb jogszerű, jogszabály által megállapított alappal kell rendelkeznie (...) ⁷. Abban az esetben pedig, ha az adatkezelésre az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítése keretében kerül sor, vagy ha az közérdekű feladat végrehajtásához, illetve közhatalmi jogosítvány gyakorlásához szükséges, a (45) Preambulum bekezdés ezt akként pontosítja, hogy az adatkezeléshez az uniós jogban vagy valamely tagállam jogában foglalt jogalapot kíván meg. ⁸

1.1. A bírósági adatkezelés jogalapja és alapelvei

A bíróságoknak igazságszolgáltatási tevékenységük során végzett adatkezelésekre - polgári, munkaügyi és közigazgatási ügyekben - a GDPR-t és az Infotv. 2. § (2) bekezdésében meghatározott fejezeteit és rendelkezéseit kell alkalmazniuk.

A bíróságokat az említett ügyekben az adatkezelésre - így a személyes adatok és a különleges személyes adatok kezelésére - a GDPR 6. cikk (1) bekezdésének e) pontja, valamint a 9. cikk (2) bekezdésének f) pontja jogosítja fel. Az adatkezelés a GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontja szerinti jogalapja - a GDPR 6 cikk (3) bekezdés b) pontjára figyelemmel - az Alaptörvény 25. cikke, az Infotv. 5. §-a, mely rendelkezik arról, hogy a személyes adatok kezelése milyen esetekben lehetséges.

A polgári peres eljárás vonatkozásában a közérdeken alapuló cél magából a jogforrási hierarchia csúcsán álló Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdéséből - miszerint a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el - vezethető le, melynek alapján a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi

⁷ A GDPR (40) Preambulum bekezdése: „Annak érdekében, hogy a személyes adatok kezelése jogszerű legyen, annak az érintett hozzájárulásán kell alapulnia, vagy valamely egyéb jogszerű, jogszabály által megállapított - akár e rendeletben, akár más, az e rendeletben említettek szerinti uniós vagy tagállami jogban foglalt - alappal kell rendelkeznie, ideértve az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettségeknek való megfelelés szükségességét, az érintett által kötött esetleges szerződés teljesítését, illetve az érintett által kért, a szerződéskötést megelőzően megteendő lépéseket.”

⁸ A GDPR (45) Preambulum bekezdése

CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 162. §-ának (5) bekezdése ad felhatalmazást a perben felmerülő személyes adatok kezeléséhez a bíróság számára.

A polgári eljárásra irányadó szabályokkal szemben büntető- és szabálysértési ügyekben abból következően, hogy a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/680. Európai Parlamenti és Tanácsi Irányelv (a továbbiakban: bűnügyi adatvédelmi irányelv) tagállami átültetést igényelt, az Infotv.-t és az ágazati jogszabályokat kell alkalmazni. Az adatkezelés jogalapja és az adatvédelem körében a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) rögzíti, hogy a bíróság megismerheti és kezelheti mindazon személyes adatot, amely az e törvényben meghatározott feladatainak ellátásához szükséges, míg jogszabály által meghatározott módon és körben megismerheti és kezelheti az olyan, törvény alapján védett titkot és hivatás gyakorlásához kötött titkot (a továbbiakban együtt: védett adat), amely e törvényben meghatározott feladatainak ellátásához szükséges.⁹

A GDPR közvetlen alkalmazhatóságából következik, hogy a polgári ügyekben eljáró bíróságok által végzett adatkezelési műveleteknek is meg kell felelniük a GDPR II. fejezetében és annak 25. cikkében foglalt elveknek, úgy mint

- jogszerűség, tisztességes eljárás és átláthatóság,
- célhoz kötöttség,
- adattakarékosság,
- pontosság,
- korlátozott tárolhatóság,
- integritás és bizalmas jelleg,
- elszámoltathatóság, valamint
- beépített és alapértelmezett adatvédelem.

⁹ A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 97. § (1)-(2) bekezdés

Ugyan a konkrét esetben az Ákr. szabályai érvényesülnek, azonban a célhoz kötöttség és adattakarékosság elvének tartalommal való megtöltése jelenik meg a Hatóság NAIH 2019/13/11. számú határozatában, mely e körben rögzíti mind a megkereső, mind a megkeresett szervek felelősségi körét: a megkereső szerv feladata annak a megítélése, hogy a feladatának teljesítéséhez mely adatok szolgáltatása szükséges, ezt pedig a lehető legpontosabban kell meghatároznia, míg a megkeresett szervnek kötelessége annak a mérlegelése és annak helyes meghatározása, hogy a megkeresés teljesítéséhez mely adatok továbbítása szükséges és elegendő.

Maga a Pp. 162. § (6) bekezdése rögzíti - az adatkezelés célja körében -, hogy a bíróság a perben érvényesített jog elbírálása céljából, azzal összefüggésben megismert személyes adatokat az adatkezelés céljának megvalósulásáig, de legkésőbb az eljárás tárgyát képező ügy iratainak selejtezéséig vagy levéltárba adásáig kezeli. A bíróság e személyes adatokat eljárásának jogerős befejezését követően kizárólag a jogerős döntés végrehajtása, a jogerős döntésben foglaltak ellenőrzése, a jogerős döntésével összefüggő jogorvoslat vagy törvényben meghatározott egyéb feladat végrehajtása céljáról kezelheti, és kizárólag e személyes adatok kezelésére jogosult más szerv vagy személy részére továbbíthatja.

Az adatkezelés időbeli hatálya tehát az adatkezelés céljának megvalósulásáig, de legkésőbb az eljárás tárgyát képező ügy iratainak selejtezéséig vagy levéltárba adásáig tart, melyet a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény szabályoz.

1.2. A bírósági adatkezelés alanyai és az érintetti jogok

Tehát a bíróságok által végzett adatkezelés tekintetében is irányadóak a GDPR, illetőleg annak alapján az Infotv. által adott fogalom meghatározások, mely szerint *adatkezelő* az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt határozza meg (...)¹⁰; jelen esetben tehát maga a bíróság, illetve annak meghatározott szervezeti egysége lehet az adatkezelő.¹¹

¹⁰ A GDPR 4. Cikkének 7. pontja

¹¹ Szelecki Rita: Adatkezelés a bírósági eljárásokban. <http://www.mabie.hu/index.php/cikkek-tanulmanyok/109-dr-szelecki-rita-adatkezes-a-birosagi-eljarasokban> Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27. (a továbbiakban: Szelecki R.)

Speciálisan, a perrendtartásban szabályozott adatkezelési felhatalmazással a törvény az elektronikus kapcsolattartás biztosítása érdekében jogosultságot ad az Országos Bírósági Hivatal, illetve a bíróságok részére olyan személyes adatok kezelésére is, melyeket az elektronikus úton kapcsolatot tartók kizárólag elektronikus azonosíthatóságuk érdekében bocsátanak rendelkezésre az egyszerűbb ügyintézés biztosítása érdekében.¹² Az OBH és a bíróságok ennek keretében továbbíthatják is az adatokat más hatóságok, szervek részére, melynek részletes szabályait az elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) szabályozza.¹³

Az adatkezelő által kezelt adatok tekintetében a tényleges „technikai tevékenység” megvalósítója a GDPR 4. Cikkének 8. pontja értelmében az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely az adatkezelő nevében személyes adatot kezel, vagyis az *adatifeldolgozó*. Az Infotv. szerinti definíció annyiban tér el, hogy nem említi külön is közhatalmi szerveket, ellenben a jogi személyiséggel nem rendelkező társaságokat szabályozása körébe vonja.¹⁴ Az adatfeldolgozó, aki kvázi „megbízó-megbízotti” jogviszonyban áll az adatkezelővel; amennyiben pedig az adatfeldolgozás speciális szakértelmet igényel, azt jogszabály is kijelölheti.

Aki pedig az adatkezelő előtt ismert adatai által kapcsolódik az adatkezelési folyamathoz, az az *érintett*, a bármely információ alapján azonosított vagy azonosítható természetes személy,¹⁵ vagyis - a Cégnyilvántartás nyilvánossága okán - a szervezetekre mindezen szabályok nem alkalmazhatóak. A bíróságok által végzett adatkezelés során a polgári eljáráshoz bármilyen módon kapcsolódó bármely természetes személy érintett lehet. E körben célszerű megjegyezni, hogy az érintetti kör tágabb a perben (és a nemperes) eljárásban bármilyen pozícióban ténylegesen részt vevő személyek körénél, hiszen számtalan olyan eset állhat elő, amikor perben részt nem vevő egyéb személyek adatainak védelme válik indokolttá (pl. alapíráshoz csatolt büntetőeljárás iratai, amely esetlegesen több vádlott/elítelt vonatkozásában tartalmaznak rendkívül szenzitív adatokat).

¹² Pp. 615. §

¹³ Az elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 36. és 54. § -ai

¹⁴ Infotv. 3. § 18. pontja

¹⁵ Infotv. 3. § 1. pontja

Ehelyütt érdemel említést, hogy bár a GDPR rendelkezéseit nem kell alkalmazni az elhunyt személyekkel kapcsolatos személyes adatokra, lehetővé teszi, hogy a tagállamok az elhunyt személyek személyes adatainak kezelését szabályozzák.¹⁶

A Hatóság 2015. év november 11. napján adott ki ajánlást az online adatok halál utáni kezelésével kapcsolatban, melyben egyrészt ismertette a személyes adatok kezeléséhez kapcsolódó jogosultságoknak az adatalany halálát követő jogi sorsára vonatkozó hatályos jogi rendelkezéseket, másrészt akként foglalt állást, hogy „szükséges lehet a jövőben egy olyan új, törvényen alapuló jogalap megteremtése, amely az egyes szolgáltatásokhoz kapcsolódó, az érintett hozzájárulásán alapuló adatkezeléseknél az elhunyt adatalannyal kapcsolatban kezelt adatok megsemmisítésére, törlésére irányuló felhívás jogával ruházná fel a hozzátartozókat, illetve örökösöket” az Infotv. alapelvei érvényesülése érdekében.¹⁷

A GDPR által biztosított felhatalmazással élve az Infotv. egyrészt az érintett számára a még életében tett nyilatkozattal egyfajta korlátozott lehetőséget biztosít a személyes adatai halálát követő sorsáról való rendelkezésre akként, hogy meghatalmazza a személyes adataival kapcsolatban őt életében megillető egyes jogosultságok - az adatokhoz való hozzáférés, megismerés, helyesbítés, törlés, zárolás kezdeményezése, valamint a további adatkezelés elleni tiltakozás - érvényesítésére felhatalmazott személyt.

Nyilatkozat hiányában pedig az érintett közeli hozzátartozóit arra jogosítja fel, hogy az érintetti jogok közül a helyesbítés, illetőleg - amennyiben az adatkezelés már az érintett életében is jogellenes volt vagy az adatkezelés célja az érintett halálával megszűnt - a törlés és a zárolás kezdeményezéséhez, továbbá az adatkezelés elleni tiltakozáshoz fűződő jogokat érvényesíthessék.

Hazánkban léteznek szektorális szabályok is e körben, pl. az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény az érintett beteg halálát követően is szabályozza egészségügyi dokumentáció, megismeréséhez fűződő jog gyakorlásának szabályait.¹⁸

¹⁶ A GDPR (27) Preambulum Bekezdése

¹⁷ A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság ajánlása az online adatok halál utáni sorsáról. https://www.naih.hu/files/Ajanlas_online-adatok-halal-utani-sorsarol.pdf Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

¹⁸ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 24. §-a

Az adatkezelés érintettjeinek védelme azt a célt szolgálja, hogy ne csak tárgyai, hanem tényleges alanyai legyenek az adatkezelésnek. Az adatkezelőkkel szembeni elvárás, hogy az adatkezelési műveletek végzése során biztosítsák az érintettek számára az őket megillető jogok, mint tájékoztatáshoz való jog¹⁹, hozzáféréshez való jog²⁰, törléshez és elfeledtetéshez való jog²¹, adatkezelés korlátozásához való jog²², adathordozhatósághoz való jog²³, tiltakozáshoz való jog²⁴, tiltakozás automatikus döntés ellen egyedi ügyben²⁵, valamint a jogorvoslat jogának²⁶ gyakorlását.

Ugyanakkor nyomatékosan hangsúlyoznunk kell, hogy az adatkezelésre vonatkozó rendelkezések - a személyes adatok kezelésére vonatkozó, jogszabályban vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusában meghatározott előírások - megsértése nem azonosítható az eljárási szabályok, így a Pp. rendelkezéseinek megsértésével.

Az adatkezelésre vonatkozó rendelkezések megsértésének következményei körében a GDPR 33. Cikke az adatkezelő számára a Hatóság felé jelentési és az érintett irányában tájékoztatási kötelezettséget ír elő adatvédelmi incidens²⁷ esetére attól függően, hogy az jár-e kockázattal, amennyiben igen, valószínűsíthetően magas kockázattal jár-e a természetes személyek jogaira és szabadságaira nézve.

Ugyan a Hatóság hatásköre a bíróságok által igazságügyi feladataik ellátása során végzett adatkezelési műveletekre nem terjed ki²⁸, az egységes jogalkalmazás kialakítása érdekében a bíróságnak lehetősége van a Hatóság véleményének kikérésére, valamint a Infotv. VI/A. fejezete a bírósági adatkezelési műveletek ellenőrzése körében speciális eszközként szabályozza az adatvédelmi kifogás intézményét, mely jogintézmény és bírósági gyakorlatának részletesebb ismertetésére a későbbiekben kerül sor.

¹⁹ A GDPR 13. és 14. Cikke

²⁰ A GDPR 15. Cikke

²¹ A GDPR 17. Cikke

²² A GDPR. 18. Cikke

²³ A GDPR 20. Cikke

²⁴ A GDPR 21. Cikke

²⁵ A GDPR 22. Cikke

²⁶ A GDPR 77-79. Cikke

²⁷ A GDPR 4. Cikk 12. pontja - „adatvédelmi incidens”: a biztonság olyan sérülése, amely a továbbított, tárolt vagy más módon kezelt személyes adatok véletlen vagy jogellenes megsemmisítését, elvesztését, megváltoztatását, jogosulatlan közlését vagy az azokhoz való jogosulatlan hozzáférést eredményezi;

²⁸ A GDPR. 55 Cikk (3) bekezdése

A személyes adatok kezelésére vonatkozó, jogszabályban vagy az Európai unió kötelező jogi aktusában meghatározott előírások megsértése esetére - a személyes adatok védelméhez való jog, mint a Ptk. 2:43.§ e) pontjában szabályozott nevesített személyiségi jog védelme érdekében - a GDPR. 82. cikke, illetőleg az Infotv. 23-24. §-a biztosítja a bírósághoz forduláshoz jogát az érintett számára a jogsérelem kiküszöbölése, illetőleg kártérítés, sérelemdíj iránti igényének érvényesítése céljából.

E pert az érintett lakó vagy tartózkodási helye szerint illetékes törvényszék előtt is megindíthatja, melyben félként vehet részt az is, akinek egyébként nincs perbeli jogképessége, a Hatóság pedig - az érintett pernyertessége érdekében - beavatkozóként vehet részt. A bizonyítási terhet az Infotv. hivatkozott szakasza az adatkezelőre (adatfeldolgozóra) telepíti, melynek sikertelensége esetén a bíróság a jogsértés tényét megállapítja és az adatkezelőt a jogellenes adatkezelési művelet megszüntetésére, az adatkezelés jogszerűségének helyreállítására, az érintetti jogok érvényesülésének biztosítása érdekében pontosan meghatározott magatartás tanúsítására kötelezi, és szükség esetén egyúttal dönt a kártérítés, sérelemdíj iránti igényről is.

2. Az adat általában és a polgári eljárásban - a bírósági adatkezelés tárgyi hatálya

A különböző informatikai és kommunikációs területeken az *adat* számtalan definíciója ismeretes, ugyanakkor legáltalánosabban talán akként határozhatjuk meg, hogy az adat nem más, mint információ, a közlés, a hír, az értesülés, azaz elemi ismeret.²⁹

Az adat általános fogalmához képest nem adható meg túl szoros megközelítésben az *igazságügyi adat* fogalma sem, mert a bírósági szervezetrendszernek képesnek és alkalmasnak kell lennie szinte valamennyi adattípus kezelésére; ugyanez irányadó a polgári eljárás során kezelt adatokra is, hiszen az eljárás során gyakorlatilag reális esély van az összes elképzelhető társadalmi, gazdasági és közhatalmi jogviszonyban kezelt adat megjelenésére. Önmagában természetesen öröndetes tény, hogy a polgári eljárásban kezelt adatok köréből gyakorlatilag egyetlen adattípus sem reked kívül, azonban normatív besorolás és az azok kezelésére vonatkozó speciális, konkrét és kifejezett szabályozás híján eltérő értelmezéshez és alkalmazáshoz vezethet. Az egységesség követelménye

²⁹ Az adat definíciója - Wikipédia. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Adat> Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

megteremtésének alapfeltétele az lenne ugyanis, hogy egy-egy adattípus bármely bíróságon lefolytatott polgári eljárásban azonosképpen minősüljön.³⁰

Szektorális jogszabály híján tehát e körben is a GDPR és az Infotv. szabályai alkalmazandóak, amelyek sok esetben nem ad választ a bírósági, ezen belül is a polgári peres és nemperes eljárások során felmerülő speciális adatkezelési kérdésekre.

2.1. A bíróság által a polgári peres és nemperes eljárásban kezelt adatok

A bíróságok által kezelt adatok négy csoportba sorolhatók, melyek közül első a *köztudomású adatok* (tények) csoportja, vagyis a bárki által hozzáférhető, megismerhető tények, információk. A köztudomású tényeket, adatokat a magyar jogirodalom két csoportba sorolja, egyrészt a szorosabb értelemben vett köztudomású tények (történelmi és általános ismeretek), másrészt a köztapasztalati tények, amelyek általánosan ismert összefüggéseken vagy megfigyeléseken alapulnak.³¹

Ezen adatok főszabály szerint valóban nem igényelnek jogi védelmet, azonban ha és amennyiben ezekkel összefüggésben olyan információ merül fel, mely jogi védelemre tart igényt, ez esetben az ennek védelmére irányadó, szigorúbb szabályok érvényesülnek. Az Infotv.-ben megjelenő adatkategóriák között ez a közérdekű adatoknak feleltethető meg, melyek nyilvánossága és mindenki számára hozzáférhetővé tétele a jogállamiság és alkotmányosság kritériuma.³²

A második csoportot *a szabadon korlátozható nyilvánosságú adatok* adják, melyek részben az Infotv. a személyes adatok,³³ ezen belül is a különleges személyes adatok³⁴ kategóriájának feleltethetőek meg, de tartalmát tekintve ilyenként értelmezhetőek a gazdálkodás körébe tartozó, titoknak nem minősülő, továbbá a szerzői tulajdont képező adatok is. Ezt a kategóriát „olyan tények alkotják, amelyeknek a nyilvánossága, megismerhetősége az azokkal rendelkezésre jogosult személy(ek) vagy

³⁰ Szelecki R.

³¹ Nagykommentár a polgári eljárásról szóló 1952. évi III. törvényhez - Szerkesztette: Kiss Daisy - Németh János (uj.jogtar.hu) 163. §-ához fűzött magyarázata (a továbbiakban: Nagykommentár)

³² Szelecki R.

³³ GDPR 4. cikk 1. pontja

³⁴ Infotv. 3. § 3. pontja

szerv(ek) szabad akaratán és önálló döntésén alapulnak - attól függően, hogy a keletkezett vagy kezelés alá vett adat kire vagy mire vonatkozik”.³⁵

A következő csoportot a *minősített, titkos és bizalmas adatok* jelentik. A nemzeti és külföldi minősített adatokra³⁶ vonatkozó részletes szabályokat a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) állapítja meg. E körben meg kell jegyeznünk, hogy a megismerési engedély³⁷ birtokában a bíróság rendelkezésére bocsátott nemzeti minősített adat kapcsán a bíróságok felelőssége rendkívül jelentős, az adat esetleges nyilvánosságra kerülése esetén igényét a minősítő a bírósággal szemben érvényesítheti.

Ezen kategórián belül jelennek meg azok az adatok is, amelyek ugyan nem tartoznak a Mavtv. hatálya alá, de a védelmükhöz különleges érdek fűződik, többek között az üzleti titok,³⁸ az üzemi titok,³⁹ az adótitok,⁴⁰ a vámtitok,⁴¹ a banktitok,⁴² biztosítási titok,⁴³ értékpapírtitok,⁴⁴ pénztártitok,⁴⁵ foglalkozási, hivatási titok (egyfajta „gyűjtőfogalomként jelenik meg az eljárási jogszabályokban), az ügyvédi titok,⁴⁶ az orvosi titok,⁴⁷ a közjegyzői titok,⁴⁸ a konzuli titok,⁴⁹ a lelkészi titok,⁵⁰ valamint az elektronikus hírközlési hatósági titok.⁵¹

Ez utóbbi titokkör kapcsán a Pp. 163. § (2) bekezdésének első fordulata alá tartozó esetekben - jelentős kérdés annak meghatározása, hogy a bíróság a keletkezett, illetve beérkezett adatok közül melyekhez fűz megismerést korlátozó rendelkezési jogot. Másodsorban pedig, hogy az milyen alanyi körre, mennyi ideig és milyen egyéb korlátozásokkal vonatkozik, ugyanis a titokkörbe tartozó adatok

³⁵ Szelecki R.

³⁶ A minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) 3. § 1.a) és b) pontjai

³⁷ Mavtv. 3. §-ának 9. pontja

³⁸ Az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény 1. § (1) bekezdése

³⁹ A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LII. törvény 23. § (2) bekezdésének c) pontja

⁴⁰ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 53. (1) §-a

⁴¹ A közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény 16. § (1) bekezdése

⁴² A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény 160. §-a

⁴³ A biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény 153. §-a

⁴⁴ A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény 369. § (1) bekezdése

⁴⁵ A magánnyugdíjról és magánnyugdíj-pénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény 78. § (2) bekezdése, valamint az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 40/A. § (2) bekezdése

⁴⁶ Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 9. §-a

⁴⁷ Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény 3. § d) pontja, valamint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 25. § (1) bekezdése

⁴⁸ A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 9. §-a

⁴⁹ A konzuli kapcsolatokról Bécsben, 1963. április 24-én elfogadott egyezmény kihirdetéséről szóló 1987. évi 13. törvényerejű rendelet 44. cikk 3. pontja

⁵⁰ A kánonjog szabályai szerint a pap a gyónási titkot köteles megőrizni, ez alól felmentést az érintett sem adhat. Mindenesetre ennek kérdését a jogalkalmazónak mindig az adott felekezet szabályai szerint kell megítélnie

⁵¹ Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 33. §-a

esetén a titoktartás alóli felmentés megadásakor problémás lehet a perben félként nem szereplő személyek adatainak védelme is.

Végezetül vannak a *joghatás nélküli adatok*, melyek jogi relevanciával nem bírnak, adatkezelési szempontból figyelmet, védelmet nem igényelnek, a fenti csoportokba nem sorolhatóak be.⁵²

Ahogy az látható, rendkívül széleskörű jogszabályi ismeretet kíván a polgári eljárások során felmerülő - mind az eljárás során „készen kapott”, mind pedig az annak folyamán keletkező - adatok tipizálása, a fenti sémába történő beillesztése annak érdekében, hogy az adott adattípusra vonatkozó szabályok érvényesülése biztosítható legyen. Ennek akadályát képezheti egyrészt magának az adatnak az összetett, speciális volta, mely annak egyértelmű minősítését megnehezíti, illetőleg azon speciális szakismeret hiánya, amely révén ez a kategorizálás elvégezhető volna; mindezek okán megfogalmazódik tehát egy, az igazságügyi adatkezelés sarokköveit és kívánalmait rögzítő szektorális jogszabály megalkotása iránti igény.

2.2. A bírósági adatkezelés jogszabályi háttere a polgári eljárásban

Mint ahogy az a korábbiakban ismertetésre került azt, azáltal, hogy a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el (vagyis döntenek a büntetőügyben, magánjogi jogvitában, törvényben meghatározott egyéb ügyben, a közigazgatási határozatok törvényességéről, az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről, valamint a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról), az Alaptörvény ezáltal szükségképpen adatkezelőnek minősíti a bíróságokat, s kötelezettségükké teszi a jogszabályoknak megfelelő adatkezelési tevékenység folytatását.

A polgári bírósági adatkezelés jogszabályi hátterének meghatározása során - ahogy más jogterületeket is érintően - kiemelendő a GDPR, az Infotv., valamint - a folyamatban lévő ügyek tekintetében - a polgári eljárásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.), valamint a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.), a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a

⁵² Szelecki R.

végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.), a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.), valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Sajtótv.), valamint a magánjogi viszonyokat alapjaiban szabályozó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) alkalmazásának szükségessége.

Emellett említést kell tennünk a speciálisan a bírósági szervezetrendszerre szabott, az ítélezést, s egyúttal az ennek részeként megjelenő adatkezelést is átható, alapvető rendelkezéseket tartalmazó, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvényről (a továbbiakban: Bjt.), valamint a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényről (a továbbiakban: Bszi.), mely az előbbihez képest már speciálisabban jeleníti meg a bírósági szervezetrendszer egyes részei, valamint az ott dolgozó személyek kezelésében lévő adatokra vonatkozó szabályokat, melyek rendelkezéseit a gyakorlatban a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet (a továbbiakban: Bűsz.) és a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII.23.) OBH utasítás (a továbbiakban: Beisz.) töltenek meg konkrét tartalommal.

Végezetül - a teljesség jegyében - említést kell tennünk a Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 90/2010. (III.26.) Kormányrendelet, valamint a Kúriának, az ítélőtábláknak és a törvényszékeknek a minősített adatok védelmére vonatkozó biztonsági szabályzatáról szóló 4/2017. (IX.21.) OBH elnöki ajánlás szabályairól is.

III. Az adatvédelmi szabályok alapjai a polgári eljárásban

A bíróság polgári eljárás során kifejtett adatkezelési tevékenysége az adatkezelésnek olyan speciális területét jelenti, melynek során a bíróságnak, mint adatkezelőnek - az átláthatóság jogelvének érvényesülését biztosítva ezáltal - folyamatosan tájékoztatást kell adnia az ügyfelek, más hatóságok, illetve sok esetben a média számára, mely a kezelt adatok valamely körének valamilyen mértékig történő nyilvánosságra hozatalát is eredményezi. Az utóbbi évek jogalkotása bár mind inkább a magánszféra védelmét célozza, a mai napig nincs konkrétan meghatározva azt a nyilvánosságtól elválasztó határvonala. Ehhez kapcsolódóan kerül bemutatásra a polgári eljárás során megjelenő, - a személyes adatok körét meghaladóan az - adatok védelmét célzó szabályrendszer, különös tekintettel

az iratbetekintésre és az iratok beszerzésére, a perben részt vevő, illetőleg részt nem vevő, de érintett személyek személyes adatainak védelmére, a szakértői és bírósági adatkezelés speciális kapcsolatára, a tárgyalótermi nyilvánosságra, illetőleg a tárgyalási jegyzék problematikájára, az eljárás során keletkezett érdemi határozatok széles körben megismerhetővé tételét, és egyúttal az adatvédelem kritériumait is kielégítő anonimizálás kérdéskörére, végezetül pedig az adatvédelmi kifogás új jogintézményére.

1. Az iratok megtekintése és másolatkészítés, valamint felvilágosítás adása

Az ügyiratok közokiratnak minősülnek, melynek forrása lehet bármely „szöveg, számsor, térkép, tervrajz és vázlat, amely valamely szerv működésével, illetőleg személy tevékenységével kapcsolatban bármilyen anyagon, alakban, bármely eszköz felhasználásával keletkezett”,⁵³ melynek rendeltetése gyakorlatilag a bírósági munka háttértámogatása.

A Pp. 162-163. §-ai (a nemperes eljárásokra is irányadó módon) az ügyiratok - korlátozottan, az érdekeltek részére történő - megtekintésével, illetőleg másolat biztosításával elősegítik mind a tisztességes eljáráshoz való jog, mind pedig a nyilvánosság elvének érvényesülését, valamint azt, hogy a felek a peranyag szolgáltatási kötelezettségüknek eleget téve segítsék a tényállás minél pontosabb felderítését.

Az iratbetekintés *személyi hatályát* tekintve lehet korlátlan, mely ilyen formában a feleket és törvényes vagy meghatalmazott képviselőiket,⁵⁴ a fellépés jogának gyakorlása végett az ügyészt, feladatának ellátása végett a szakértőt, valamint a beavatkozást engedélyező végzés meghozatalát követően a beavatkozót és képviselőjét illeti meg.

Korlátozott, az általuk igazolt jogi érdekhez igazodó mértékű, de teljes aktanyilvánosságot el nem érő mértékű iratbetekintési joggal - a bíróság elnökének döntésétől függően - azon harmadik személyek bírnak, akik jogi érdeküket megfelelően igazolták.

⁵³ Az igazságügyi adatkezelésről és tájékoztatásról szóló törvény koncepciója” címmel rendezett konferenciáról Debrecen, 2014. március 14. napján. https://birosag.hu/sites/default/files/debreceni_konferencia_szoveg_0424.pdf Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

⁵⁴ Azon elvet, hogy a felek (illetve képviselőik) a per teljes anyagába betekinhetnek, a 879/E/2004. AB határozat is megerősítette.

A hivatali megkeresés folytán eljáró bíróság, ügyészség, közjegyző, bírósági végrehajtó, nyomozó hatóság vagy közigazgatási hatóság számára ugyancsak egyfajta korlátozott, a feladat ellátásához szükséges mértékű iratbetekintés biztosított; melynek megítélése az eljáró bíróság összetételét függően az ügyben eljáró egyesbírónak, illetőleg tanács elnökének a kompetenciája.

Az Alkotmánybíróság korábban megalapozottnak ítélte ezt a differenciálást, miszerint „az Alkotmány 61. § (1) bekezdéséből továbbá olyan jogalkotói feladat sem vezethető le, melynek értelmében a bírósági eljárás során keletkezett, a döntés megalapozását szolgáló adatok, iratok megismerését korlátozás nélkül bárki számára, kérelmére biztosítani kellene, vagy hivatalból lenne szükséges a jelenleg hatályosnál szélesebb körben a nyilvánosságra hozatalra.”⁵⁵ Álláspontom szerint ez a kijelentés most, a jelenlegi Alaptörvény és az új Pp. tükrében is megállja a helyét.

Még ennél is szűkebb körű iratbetekintési jog biztosítását ajánlotta a Hatóság a jelenleg hatályos Pp. véleményezésre megküldött tervezetéhez fűzött észrevételében. Hivatkozása szerint a Hatósághoz érkezett bejelentések rámutattak arra, hogy a „polgári eljárások során keletkezett és a résztvevők által megismerhető iratokon olyan nagyobb mennyiségű személyes adatok szerepeltek, amelyek nyilvánosságra kerülése, megismerés a szükségesség és arányosság elvének figyelembevételével nem volt indokolt”, valamint - példaként említve azon esetet, miszerint az igazságügyi szakértő, elmeorvos szakértő által a félről készített szakvélemény teljes tartalmát az ellenérdekű fél is megismerheti - az a szerinti célhoz kötött adatkezelés elve is sérül az adott ügyben beszerzett, de később szükségtelenné vált személyes adatok korlátozás nélküli megismerhetővé tételével.⁵⁶

Az iratbetekintés *tárgyi hatálya* kiterjed az adott per valamennyi iratára, mely alól kivételt jelentenek a bírósági határozatok tervezetei, valamint az esetleges különvélemények, míg kivételt jelenthetnek az üzleti, hivatásbeli és a külön törvényben meghatározott egyéb titkok.

⁵⁵ A 879/E/2004. AB határozat a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség vizsgálatáról a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 119. § (1) bekezdését, valamint a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet 10. § (1) bekezdését érintően

⁵⁶ A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság 2016. június hó 29. napján kelt észrevétele a polgári perrendtartásról szóló törvény véleményezésre megküldött tervezetéhez <https://www.naih.hu/files/NAIH-3912-2-2016-J-160629.pdf>. Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

Az adott ügyben iratbetekintési joggal rendelkező személyek az ügy iratairól (elektronikus okiratként rendelkezésre álló iratról, kép- vagy hangfelvételtől, a képet és hangot egyidejűleg tartalmazó felvételtől) - kivéve, ha az iratról másolat adását jogszabály kizárja (pl. minősített adat, üzleti titok stb. védelme miatt) - hiteles vagy nem hiteles másolatot kaphatnak, ennek elkészítésének kritériumait, kiadásának részletes szabályait a Büsz. tartalmazza.⁵⁷

A feleket és az eljárás egyéb résztvevőit megillető iratbetekintési jog nem sérül annak átmeneti akadályoztatása esetén, így például akkor, ha bíró az iratokat otthoni munkavégzés céljából a bíróságról elviszi.⁵⁸

Ehelyütt szabályozza a Pp. az adott ügyben adható tájékoztatást is, mely általában annak állására, a perben részt vevő személyekre vonatkozik, nem pedig az eljárás során csatolt, illetve keletkezett okiratok tartalmára. Korábban, azonban jelenleg is helytálló módon elvi élel mutatott rá a Legfelsőbb Bíróság arra, hogy bár a perben részt vevő személyek neve az adott ügy intézése során szükségszerűen a bíróság által kezelt adatok körébe tartozik, mégsem nem minősül közérdekű adatnak, azt adatkezelői minőségében a bíróság személyes adatként kezeli, annak kiadása nem követelhető, mivel ezáltal a kérelmező is adatkezelővé válna, melyre jogi lehetőség nincs.⁵⁹

2. Az iratok beszerzése

Az iratok bíróság általi beszerzése - az ellenkérelem előterjesztését követően akár a perfelvételi szakban is⁶⁰ - akkor kérhető, ha a fél az adott bíróságtól, közjegyzőtől, más hatóságtól, közigazgatási szervtől vagy valamely más szervezettől azt közvetlenül nem kérheti.

Főszabály szerint a bíróság megkeresésére az irat megküldése kötelező, a megkeresett által az okirat megküldése csak akkor tagadható meg, ha az minősített adatot tartalmaz, indokolatlan megtagadása esetén az okirat birtokosával szemben pénzbírság kiszabásának lehet helye.⁶¹

⁵⁷ A bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet (a továbbiakban: Büsz.) 13-15. §

⁵⁸ BDT 2010.2289 sz. bírósági döntés

⁵⁹ A Legfelsőbb Bíróság Pfv. IV.21.976/2014/9. sz. határozata

⁶⁰ Pp. 322. § (8) bekezdés

⁶¹ Pp. 322. § (1) bekezdés

Az iratbeszerzésen túlmenően a bíróság a bizonyító fél kérelmére az ellenérdekű felet is kötelezheti a birtokában lévő olyan irat rendelkezésre bocsátására, amelyet a polgári jog szabályai szerint egyébként is köteles kiadni vagy bemutatni. Ilyen kötelezettség az ellenérdekű felet különösen akkor terheli, ha az okiratot a bizonyító fél érdekében állították ki, az rá vonatkozó jogviszonyt tanúsít vagy ilyen jogviszonnyal kapcsolatos tárgyalásra vonatkozik.⁶² Míg abban az esetben, ha az okirat a perben nem álló harmadik személy birtokában van, a szemle szabályai alkalmazandóak.⁶³

Az iratok beszerzése során azonban nem elegendő csak és kizárólag a Pp. hivatkozott rendelkezéseire kell figyelemmel lennünk, a GDPR előírásainak is teljesülnie kell, figyelemmel arra - mint ahogyan az a korábbiakban ismertetésre került -, hogy annak hatálya a bíróságok polgári ügyekben végzett igazságszolgáltatási tevékenysége során végzett adatkezelésekre kiterjed. Ugyanakkor más eljárások is tartalmazznak speciális rendelkezéseket a polgári ügyekben eljáró bíróságok általi megkeresésének teljesítésére, ezen ügyiratok megismerésére vonatkozóan.

Más polgári peres ügy iratainak beszerzése során a bíróság a per iratait vagy azok másolatát vagy kivonatát megküldi, illetve azokba betekintést engedélyez a megkereső törvényben meghatározott feladatai ellátásához szükséges mértékben.⁶⁴

A közjegyzői hatáskörbe tartozó eljárások esetén - főszabály szerint - mögöttes jogszabályként a Pp. rendelkezései alkalmazandóak. Ugyanakkor az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Kjnp.) kifejezett adatvédelmi rendelkezés tartalmaz, amikor kimondja, a közjegyző eljárása során tudomására jutott személyes adatokat kizárólag e személyes adatok kezelésére jogosult más szerv vagy személy részére továbbíthatja.⁶⁵

A közjegyzői adatkezelést illetően a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Hetv.) rögzíti, hogy a közjegyző a hagyatéki eljárás iratait a bíróság részére a Pp.-ben meghatározottak szerint, elektronikus úton kézbesíti, a megkeresett bíróság pedig a Pp.-ben meghatározottak szerint, elektronikus úton válaszol a megkeresésre.⁶⁶

⁶² Pp. 320. § (2) bekezdés

⁶³ Pp. 271. §

⁶⁴ Pp. 162. § (4) bekezdés

⁶⁵ Kjnp. 15. § (1) bekezdés

⁶⁶ Hetv. 11. § (1) bekezdés

Az ügyleti okirat, valamint a ténytanúsító okirat, mint közjegyzői okirat eredeti példánya a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) szerint a területi elnökségen túl a bíróság részére is kiadható.⁶⁷

Az egészségügyi adatok kezeléséről az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüak.) rendelkezik, mely rögzíti, hogy a egészségügyi és személyazonosító adat bírósági eljárás céljából kezelhető az adatkezelési cél megvalósításához feltétlenül szükséges mértékben.⁶⁸

Ugyanakkor előírja, hogy a bírósági megkeresésben vagy adatkérésben fel kell tüntetni a megismerni kívánt egészségügyi és személyazonosító adatokat, ideértve azon adatokat is, amelyek az egészségügyi szolgáltató által felvett látletet alapján állnak rendelkezésre.⁶⁹

Az adattovábbítás során ez esetben sem az érintett, sem a megküldött adatok által érintett harmadik személy hozzájárulására nincs szükség, egyetlen kivétellel: a polgári peres és nemperes eljárásokban a bíróságok részére történő adattovábbítás esetén a polgári peres eljárás során a harmadik személyt érintő, szexuális úton terjedő fertőző betegségekre vonatkozó egészségügyi adat nem adható ki.⁷⁰

A Pp. 322. § (1) bekezdésében hivatkozott szervezetek tekintetében - a teljesség igénye nélkül - a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) alapján a pénzügyi intézmények bíróságok általi megkeresésére történő adattovábbításának szabályai igényelnek ismertetést.

A Hpt. a banktitok megtartásának kötelezettsége alóli kivételként említi a bíróságokat, amikor akként rendelkezik, hogy a büntető-, valamint polgári ügyben, a csőd-, illetve felszámolási eljárás, továbbá kényszertörlesztési eljárás, valamint önkormányzati adósságrendezési eljárás keretében a bíróságra, valamint a természetes személyek adósságrendezési eljárásában eljáró bíróságokra terjed ki a felmentés.⁷¹

⁶⁷ Kjtv. 119. § (2) bekezdés I. fordulat

⁶⁸ Eüak. 4. § (4) bekezdés

⁶⁹ Eüak. 23. § (1) bekezdés a) pontja

⁷⁰ Eüak. 26. §

⁷¹ Hpt. 161. § (2) bekezdés e) és q) pont

Az írásbeli megkeresésben meg kell jelölni azt az ügyfelet vagy bankszámlát, akiről vagy amelyről a bíróság a banktitok kiadását kéri, valamint a kért adatok fajtáját és az adatkérés célját, míg az így rendelkezésre bocsátott adatok kizárólag arra a célra használhatóak fel, amelyek az adatkérés során megjelölésre kerültek.⁷² Ugyanakkor a Hpt. azt is rögzíti, hogy nem jelenti a banktitok sérelmét a bíróság általi megkeresésre a peres fél számlája felett rendelkezésre jogosultak aláírásmintájának bemutatása.⁷³

Végezetül a büntetőügyek iratai kapcsán a polgári ügyekben eljáró bíróságok általi megkeresések teljesítésére vonatkozó szabályokat a Be. XVII. fejezete tartalmazza, mely szerint a polgári ügyben eljáró bíróságok a büntetőeljárás ügyiratait megismerhetik - a törvényben meghatározott feladataik ellátásával összefüggésben, az ahhoz szükséges mértékben és ideig⁷⁴, mely akár az eredeti ügyiratok ideiglenes átadásával is teljesíthető. A megismerés a gyanúsított iratmegismerés időpontjára tekintettel a nyomozás befejezéséig azonban korlátozható, mely határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.⁷⁵

3. A titokvédelem szabályai

További - minden eljárási szereplő és a bíróság vonatkozásában is fennálló - korlátozás érvényesül a minősített adat, az üzleti titkok, hivatásbeli titkok, illetve a külön törvényben meghatározott titkok védelme érdekében, azonban a jogalkotó e körben is differenciál. Ezen szabályok azért is bírnak különös jelentőséggel, mert - a GDPR 23. § (1) bekezdésének f) pontja által lehető tett módon és mértékben - egyúttal az érintetti jogok korlátozását is jelentik.

Ezek közül a legmagasabb szintű - megsértése esetén a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) által is szankcionált⁷⁶ - védelemmel a Mavtv.-ben meghatározott nemzeti és külföldi minősített adat bír, mely az ott írt differenciálás szerint „Szigorúan titkos!” (legfeljebb 30 év), „Titkos!” (legfeljebb 30 év), „Bizalmas!” (legfeljebb 20 év), valamint „Korlátozott terjesztésű!” (legfeljebb 10 év) minősítéssel látható el a törvényben rögzített időtartamra.

⁷² Hpt. 161. § (4) és (6) bekezdés

⁷³ Hpt. 164. f) pont

⁷⁴ Be. 101. § (1) bekezdés

⁷⁵ Be. 101. § (6) bekezdés

⁷⁶ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 265. §-a

Abban az esetben, ha a bíróság a polgári eljárásban minősített adatot tartalmazó iratot kezel vagy a tárgyalásról a nyilvánosságot minősített adat védelme érdekében zárta ki, a minősítési idő teljes tartama alatt az ilyen adatot tartalmazó iratok (tárgyalási jegyzőkönyv) másolására (kivonat készítésére) vonatkozóan abszolút tilalom érvényesül; abban az esetben, ha a minősítő azt külön kérelemre engedélyezte, a bíróság elnöke által előírt feltételek és a Mavtv.-ben írt rendelkezések megtartása, valamint titoktartási nyilatkozat megtétele mellett engedélyezhető az iratbetekintés.⁷⁷

Tehát a minősített adatot tartalmazó irat megtekintése kapcsán a döntés a bíróság elnökének hatáskörébe tartozik, addig (ugyancsak titoktartási nyilatkozat mellett) az üzleti és hivatásbeli titkok esetén - amennyiben eredetileg a titokgazda akként nyilatkozott, hogy a titok megismeréséhez nem járul hozzá - ismételt megkeresését, s annak vélelmezett vagy kifejezett hozzájárulását követően⁷⁸ az eljáró bíró állapítja meg az iratbetekintés, másolat- és kivonat készítésének rendjét. Ha és amennyiben a felhívás eredményeképpen a titokgazda újfent megtiltja a titok megismerését, az iratbetekintés, másolat-, illetve kivonat készítése továbbra is tilos.⁷⁹ Abban az esetben, ha az eljáró bíró álláspontja szerint az okirat tartalma nem üzleti vagy hivatásbeli titok, a bíró a titokgazda megkeresése nélkül engedélyezi a betekintést, aki az eljárás szabálytalansága miatti kifogással élhet, amennyiben ezzel nem ért egyet.

Meg kell említenünk e körben minősített adatokkal kapcsolatosan az érintetti jogok gyakorlásának azon korlátját is, miszerint a minősített adat kezelője az érintett személyes adataihoz való hozzáférési jogának biztosítását megtagadhatja, ha a minősítés alapjául szolgáló közérdeket e jog gyakorlása veszélyeztetné.⁸⁰

A Ptk. 81. §-ában szabályozott üzleti titok megőrzéséhez való jog személyhez fűződő jog, kizárólag az minősítheti azzá, akinek ahhoz saját jogi, pénzügyi, gazdasági, vagy piaci érdeke fűződik. (Így pl. a felszámoló az adós iratait - még ha azok az adós esetleges üzleti titkait tartalmazzák is - adós

⁷⁷ Pp. 163. § (1) bekezdés

⁷⁸ Pp. 322. § (2)-(3) bekezdés

⁷⁹ Pp. 163. § (2) bekezdés

⁸⁰ Mavtv. 12. § (1) bekezdés

helyett már nem minősítheti üzleti titokká, így például ilyen esetben annak megismerése, másolat, kivonat készítése az általános szabályok szerint lehetséges).⁸¹

Ezen szabályok nem vonatkoznak arra a perre, melynek tárgya az adatnak az Infotv. 3. § 5. pontja szerinti minősítése; ez esetben az irat csak az eljárás befejezését követően és csak abban esetben ismerhető meg, ha a perbeli adat a bíróság jogerős döntése alapján közérdekűnek minősül, illetőleg nem élvez egyéb védelmet.

A közérdekű adat kiadása iránti perekben az Infotv. 31. § (6a) bekezdése speciális rendelkezést tartalmaz, ugyanis ha az adatigénylés teljesítését az adatkezelő éppen a minősített adati tartalomra hivatkozással tagadja meg, a bíróságnak a Hatóság titokfelügyeleti eljárását kell kezdeményeznie a saját eljárásának egyidejű felfüggesztése mellett.

Természetesen mindezen korlátozások hatálya nem terjed ki a bíróságra, jegyzőkönyvvezetőre (leíróra), illetőleg a védett adatot tartalmazó iratot a bíróságnál előterjesztőre.⁸²

Az iratok megtekintése és a másolatkészítés során a Pp. titokvédelmi rendelkezéseinek kifejezett, a Pp. 285. §-ra utaló szabálya okán figyelemmel kell lenni a tanúk adatainak zárt kezelésére is.⁸³

A Pp. 163. §-ának rendelkezései titokra, illetve minősített adatot tartalmazó iratra nézve tartalmazzak rendelkezéseket, míg általánosságban, a polgári eljárásjog tekintetében „irat” alatt a polgári peres ügy valamennyi irata értendő. A felek által előterjesztett beadványok - azok tartalma szerint - keresetlevélnek, perfelvételi iratnak, a Pp.-ben külön nevesített a per érdekére vonatkozó, azonban perfelvételi iratnak nem minősülő vagy egyéb, nem a per érdekére vonatkozó nyilatkozatot tartalmazó beadványnak, mely utolsó esetet kivéve a beadványok okiratot, mint bizonyítási eszközt tartalmazhatnak.

Az okirat titoktartalmát illetően a Pp. bizonyításra vonatkozó szabályai adnak részletes eligazítást, ugyanakkor mindkét esetben kiemelten fontos annak a hangsúlyozása, hogy a minősített adatra vagy titoktartalomra hivatkozó részletesen meg kell hogy jelölje az annak alapjául szolgáló körülményeket:

⁸¹ BDT2010.2374. sz. bírósági határozat

⁸² Pp. 163. § (3) bekezdés

⁸³ Pp. 163. § (5) bekezdés

minősített adat esetén a minősítés szintjének, időpontjának, a minősítőnek, a minősített adat iktatószámának vagy más egyedi azonosítójának megjelölése, míg titok esetén a vonatkozó jogszabályi rendelkezés és a titokgazda személyének megjelölése elvárt és szükséges.

A Pp. a bizonyítás körében⁸⁴ részletesen szabályozza az iratok és adatok beszerzése során az okiratok kapcsán a titokvédelmi szabályok érvényesülését biztosító rendelkezéseket. Eszerint ha a rendelkezésre bocsátott okirat az azt megküldő nyilatkozata szerint olyan minősített adatot, üzleti titkot, hivatásbeli titkot vagy törvényben meghatározott más titkot tartalmaz, amelynek felhasználásához a minősítő vagy a titoktartás alóli felmentés megadására jogosult (a továbbiakban: titokgazda) nem járult hozzá, a bíróság megkeresi a minősítőt vagy a titokgazdát a minősített adat vagy titok megismerésének engedélyezése céljából, kivéve, ha az okirat tartalma törvény rendelkezése alapján nem minősül üzleti titoknak, vagy a per tárgya annak az eldöntése, hogy az okirat tartalma közérdekű adatnak minősül-e.

Ha a titokgazda - figyelmeztetést követően - a megkeresés átvételétől számított nyolc napon belül nem nyilatkozik, az engedélyt megadottnak kell tekinteni, míg ha a titokgazda a megadott határidőn belül kifejezetten akként nyilatkozik, hogy nem járul hozzá a titok felek általi megismeréséhez, az okiratnak ez a része nem használható fel bizonyítékként. Amennyiben a titokgazda a feleken kívüli személy vagy a bizonyító fél, úgy ez esetben a bizonyítás sikertelenségének következményeit kell levonni.

A Pp. 322. § (7) bekezdése a bíróság kötelezettségévé teszi az itt nem nevesített, törvény által védett egyéb adat nyilvánosságra kerülésének, illetéktelen személy tudomására jutásának megakadályozását, az adat törvényben meghatározott védelmének a bírósági eljárásban való biztosítását is.

Az iratok beszerzése kapcsán - a zárt adatkezelés elkerülése végett - praktikus lehet a megkeresés kiadását megelőzően a hozzájárulás beszerzése abban az esetben, amennyiben a titoktartalom már a megkeresés időpontjában ismert.

⁸⁴ Pp. 322. §

3.1. Az eljárással érintett személyek adatainak védelme - a titokvédelem analógiájára

Ahogy arra korábban is utaltam, a 2016. évi Pp. tervezetének véleményezése során a Hatóság kifejezett aggályának adott hangot a polgári eljárás során keletkezett iratokon szereplő, tetemes mennyiségű személyes adat kapcsán, amelyek nyilvánosságra kerülése, megismerése a szükségesség és arányosság elvének figyelembevételével indokolatlan, különös tekintettel arra, hogy ezek az adatok sok esetben a perben nem is álló személyekhez kapcsolódnak.

A teljesség igénye nélkül ilyen lehet a társasházi közgyűlésen a tulajdonostárs által adott meghatalmazáson szereplő személyes adatok,⁸⁵ a vadászterület földtulajdonosi közösségének közgyűlésén a földtulajdonos által adott meghatalmazás az azon szereplő személyes adatok vonatkozásában,⁸⁶ a fél által csatolt bankszámlakivonatok, mely a kapcsolódó pénzügyi tranzakciókat illetően perben nem álló személyekre nézve is tartalmaz adatokat, a csatolt büntetőügyben hozott ítéletek, melyek esetenként több vádlott vonatkozásában tartalmazhatnak személyes adatokat, stb.

Amennyiben a szükségesség és arányosság elve alapján az eljáró bíró az adott esetben annak összes körülményeit figyelembe véve úgy ítéli meg, hogy bizonyos adatok védelme szükséges, a leginkább célravezető megoldás az érintett iratok esetén azok zárt kezelésre vonatkozó eljárás alkalmazása. A felek, az ügyész és a perben részt vevő egyéb személyek, valamint azok képviselői az eljárás során az üzleti titkot, hivatásbeli titkot vagy a külön törvényben meghatározott más titkot tartalmazó iratok esetére megállapított szabályok szerint, annak mintegy analógiájára írásbeli, a titoktartási kötelezettség vállalását tartalmazó nyilatkozat tétele mellett az eljáró bíró által megállapított rendben és szabályok szerint gyakorolhatnák az iratbetekintési és másolatkészítési jogot, melyről a bíróság végzéssel dönt.

⁸⁵ A társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény

⁸⁶ A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény

4. Az anonimizálás

4.1. Az anonimizálásról általában

A GDPR „személyes adat” fogalma definíciójának egyik központi eleme, hogy csak természetes személyre vonatkozó információ lehet, a másik pedig az, hogy azonosított vagy azonosítható természetes személyre kell vonatkoznia, nem feltétele tehát az, hogy az azonosítás megtörténjék, annak elvi lehetősége kimeríti annak definícióját.

A GDPR Preambuluma szerint azonban az adatvédelem elveit nem kell alkalmazni az anonim információkra, vagyis amelyek nem azonosított vagy azonosítható természetes személyekre, illetőleg olyan személyes adatokra vonatkoznak, amelyeket aképpen anonimizáltak, hogy az *érintett nem vagy többé nem azonosítható*; valamint alkalmazási körén kívül esik az ilyen anonim információk kezelése, a statisztikai vagy kutatási célú adatkezelés is.⁸⁷

E körben alapvető elvárás tehát az, hogy a személyes adat érintettel való kapcsolata semmilyen módon ne legyen helyreállítható, ami a mai technológiai fejlődés közepette nem is egyszerű feladat. Hogy mennyire nem az, az is bizonyítja, hogy számtalan nemzetközi dokumentum is segítséget kíván nyújtani e művelet szakszerű elvégzéséhez. Az angol adatvédelmi hatóság 2012-ben⁸⁸, a 29-es Cikk szerinti Munkacsoport 2014-ben⁸⁹, a szingapúri adatvédelmi hatóság 2018.januárjában publikált iránymutatást az alapvető anonimizálási technikák kapcsán⁹⁰, sőt az Egyesült Királyságban külön szerveződés segíti a személyes adatok hatékony anonimizálását.

Hazánkban a Hatóság által végzett vizsgálatok mutattak rá arra, hogy a kivonatkezelésnek vannak olyan buktatói, mellyel az adatkezelők nincsenek tisztában, melynek következtében a kivonat

⁸⁷ GDPR (26) Preambulum bekezdése

⁸⁸ Anonymisation: managing data protection risk code of practice <https://ico.org.uk/media/for-organisations/documents/1061/anonymisation-code.pdf> Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

⁸⁹ Opinion 05/2014 on Anonymisation Techniques <https://www.pdpjournals.com/docs/88197.pdf>. Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

⁹⁰ <https://www.pdpc.gov.sg/Overview-of-PDPA/The-Legislation/Personal-Data-Protection-Act> Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

adattartalma a személyes adatok védelmét és a közérdekű adatok nyilvánosságát biztosító jogszabályi előírásoknak nem felel meg.⁹¹

Az anonimizálás alapjainak ismertetése során azt el kell határolnunk azt az álnevesítéstől (pszeudoanonimizáció), mely a GDPR szerint a személyes adatok oly módon történő kezelése, amelynek következtében *további információk felhasználása nélkül* már nem állapítható meg, hogy mely személyes adat mely konkrét személyre vonatkozik (...). Tekintettel arra, hogy az érintett azonosítása ez esetben teljességgel nem kizárt, az anonimizáláshoz képest magasabb kockázatot hordoz, emiatt az álnevesített adatokra nézve az adatvédelmi szabályok továbbra is alkalmazandók.

4.2. Anonimizálás a polgári eljárásban

A nyilvánosság elve és az átláthatóság biztosítása érdekében eljárás jogerős befejezését követően bárki - jogi érdekének igazolása nélkül - kérheti az ítéletről és az új eljárásra utasító végzésről anonimizált másolat kiadását. Ennek célja ugyan a személyes adatok védelme, azonban e művelet elvégzése során törekedni kell a tényállás és jogi érvelés logikai rendszerének megőrzésére.

Ez a lehetőség azonban nem korlátlan; olyan perben hozott határozatról, amely minősített adatot, üzleti vagy más hivatali titkot tartalmaz, továbbá a személyállapotot érintő perben - vagyis házassági perben, apasági és származás megállapítása iránti egyéb perben, szülői felügyelettel kapcsolatos perekben, illetve gondnoksági perben - hozott határozatról, illetőleg olyan eljárásban, ahol a tárgyalás nyilvánossága korlátozva volt, nem adható anonimizált másolat.

Az Alkotmánybíróság - a rPp. hasonló rendelkezésének tükrében - megvizsgálta azt is, hogy milyen körben és okból zárja ki egy bírósági határozat anonimizált másolatának kiadását, valamint hogy a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogának ezekben az esetekben szükséges korlátozásai arányosak-e.

⁹¹ NAIH útmutató a védett adatot nem tartalmazó kivonat készítéséhez, 2014. január 31. https://www.naih.hu/files/2014_02_03_anonimizalas_gyak_utm.pdf Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

A Mavtv. 5. § (1) bekezdése határozza meg, hogy mely célokból (a teljesség igénye nélkül: Magyarország szuverenitása, területi integritása, alkotmányos rendje, stb.) minősíthető egy adat, azaz mely közérdek (mint jogállamiság elve, közbiztonság, közrend, stb.) védhető minősítéssel bizonyos időkereten belül. Mindaddig, amíg a minősítés jogszerűen fennáll, a bírósági határozatokban foglalt minősített adatok megismerését is korlátozni szükséges.

Az üzleti titok, hivatásbeli titok, külön törvényben meghatározott, minősített adatnak nem minősülő egyéb titkok célja elsősorban a magán- és családi élet, kapcsolattartás tiszteletben tartása, illetve a személyes adatok védelme, másrészt egyéb alkotmányos rendelkezések, így pl. a tulajdonhoz való jog révén élveznek alapjogi védelmet. Kizárólag azon okból, hogy bírósági határozat tartalmává váltak, méltánytalan volna ezen titkok a határozatokon keresztül illetéktelenek számára történő automatikus megismerése.

Meg kell tehát tagadni a határozat anonimizált másolatának a kiadását, ha az személyállapot perben született. Azért szükséges az ilyen határozatok anonim másolatának automatikus megtagadása, mert ezen eljárások során az Alaptörvény VI. cikkének (1) bekezdése által oltalmazott magánszférát, a családi életet érintő személyes adatok válhatnak ismertté, amelyek titokban tartásához a résztvevőknek méltányolható érdeke fűződik, illetve különleges személyes adatnak is minősülnek (pl. egészségi állapotra vonatkozó adatok), melyeknek a határozatból való törlése nem minden esetben lehetséges, így vagy a magánszféra sérül vagy az adott ügy lényegi tartama vesz el.

A határozat anonimizált másolatának kiadását meg kell tagadni akkor is, ha a perben a bíróság a tárgyalás egészéről vagy egy részéről - minősített adat, üzleti titok vagy külön törvényben meghatározott más titok megőrzése végett, a közérkölc, a kiskorú, illetve annak kérelmére a fél személyiségi jogainak védelme érdekében, illetőleg a tárgyalásnak a tanúkihallgatással érintett részéről - a nyilvánosságot kizárta. Tipikusan ilyenek a személyállapot perек, valamint iparjogvédelmi perек.⁹²

⁹² A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény 89. §-a

A megjelölt okok célja tehát részben a minősített adatok, részben pedig különböző titkok és személyes adatok védelme, mely indokolja a teljes határozat kiadásának megtagadását az Alkotmánybíróság álláspontja szerint.

A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozása e körben akként foglalt állást, hogy az anonimizált iratmásolat kiadása során a Pp. 164. § (1) bekezdésének alkalmazásában az azonosítást lehetővé tévő adatok mellőzése a nem természetes személyekre is irányadó.⁹³

A fentebb ismertetetteken túlmenően a Bszi. 163-166. §-a is rendelkezik az anonizálás meghatározott körét illetően, nevezetesen a Kúria a jogegységi határozatot, az elvi bírósági határozatot, az elvi bírósági döntést, az általa az ügy érdemében hozott határozatot, az ítéletábla az általa az ügy érdemében hozott határozatot, a közigazgatási és munkaügyi bíróság - ha a felülvizsgált közigazgatási határozatot egyfokú eljárásban hozták, és a bíróság határozata ellen nincs helye rendes jogorvoslatnak - az általa a közigazgatási perben az ügy érdemében hozott határozatot a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (BHGY) digitális formában - a keresetőség megkönnyítése érdekében indexált módon: a bíróság és a jogterület megnevezésének, a határozat meghozatala évének, sorszámának, az alkalmazott jogszabályhelyek feltüntetésével - közzéteszi; azonban a minősített adat védelmét ez esetben is biztosítani kell.

Bizonyos határozatok kapcsán (pl. fizetési meghagyásos, a végrehajtási, a cégbírósági, a csőd- és felszámolási, valamint a bíróságon vezetett névjegyzékekkel kapcsolatos eljárásban hozott határozat) nincs közzétételi kötelezettség, mint ahogyan akkor sem lehet közzétenni, ha házassági perben, az apaság és származás megállapítása iránti perben, a szülői felügyelet megszüntetésére irányuló perben, a gondnokság alá helyezés iránti perben bármelyik fél a közzététel mellőzését kérte, azonban a bíróság elnöke más határozat közzétételéről is rendelkezhet.

⁹³ Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozása, 2017. november 20-21.

5. Nyilvánosság a tárgyaláson és a felvételkedészítés szabályai

A bírósági tárgyalás olyan speciális közeg, ahol egymással konkuráló alapjogok, mint emberi méltóság és személyiségi jogok, gyermekek jogainak védelme, közérdekű adatok nyilvánossága, a tájékoztatáshoz való jog, a tisztességes eljáráshoz való jog, a nyilvánosságon keresztül megvalósuló társadalmi kontroll, a jogbiztonságból következő egyértelműség és kiszámíthatóság, mint alkotmányos alapelvek közötti egyensúly megteremtése nem képzelhető el törvényi garanciák nélkül, hiszem a tömegkommunikációs eszközök által lehetővé tett mértékű társadalmi nyilvánosság az érintettek súlyos jogsérelmét eredményezheti.⁹⁴

5.1. A tárgyalási jegyzék problematikája

A transzparencia igénye a polgári eljárások kapcsán mind a tárgyalási szakaszt, mind pedig az eljárás során hozott határozatokat és keletkezett iratokat érinti. Mivel a Pp. főszabályként a tárgyalások nyilvánosságának elvét rögzíti, már csak az kérdés, hogy ennek megvalósulása jegyében a hallgatóság soraiban részt venni kívánók hogyan, milyen módon szereznek tudomást a tárgyalások helyéről, idejéről és annak tárgyáról, ez hogyan, milyen módon valósítható meg az érintettekre vonatkozó adatok, illetőleg az azokból levonható következtetések nyilvánossága nélkül.

Ugyanis a tárgyalás nyilvánossága alkotmányos elvének érvényesüléséhez önmagában nem elégséges annak elvi lehetősége, hogy a tárgyalásról a hallgatóságot nem küldik ki; annak megvalósulásához tudni szükséges, hogy hol, mikor és milyen tárgyalás megtartására kerül sor, - azonban ez maga után vonja a tárgyalási jegyzék nyilvánosságának problematikáját, hiszen annak kifüggesztése már önmagában az érintett természetes személyes adatainak nyilvánosságra hozatalával jár; vagyis a bíróság épületében tett séta alkalmával megtudható, hogy kinek milyen pere zajlik éppen.⁹⁵

⁹⁴ Hegedűs Ákos: A tárgyalás nyilvánossága - utalás az állampolgári jogok országgyűlési biztosának az OBH 1439/2009. sz. ügyben. <http://www.mabie.hu/attachments/article/287/A%20t%C3%A1rgyal%C3%B3terem%20nyilv%C3%A1noss%C3%A1ga.pdf> 34.o. Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

⁹⁵ Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság 2016. június hó 29. napján kelt észrevétele a polgári perrendtartásról szóló törvény véleményezésre megküldött tervezetéhez <https://www.naih.hu/files/NAIH-3912-2-2016-J-160629.pdf>. Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

Ellentétben mondjuk Brüsszellel, ahol a tárgyalótermek ajtaján csak az szerepel, hogy melyik bíró melyik napokon tárgyal, míg annak konkrét tárgyaról csak az oda megidézettek bírnak tudomással. ⁹⁶

Az egyes bíróságok honlapján közzétett tárgyalási jegyzékek kapcsán elmondható, hogy a közérdeklődésre számot tartó ügyek kapcsán az az eljárásban résztvevők magánszférájának kíméletét biztosító anonimitás biztosítása mellett - a jóval korábban is megfogalmazott adatvédelmi biztosi ajánlásnak⁹⁷ megfelelően - tipikusan csak az ügyszámot, a tárgyalás helyét és idejét, valamint az ügy tárgyát tartalmazza; s az OBH is ilyen tartalmú ún. összesített tárgyalási jegyzékkel ad tájékoztatást.⁹⁸

5.2. A nyilvánosság kizárásának szabályai

A zárt tárgyalás tartásának elrendelésének szabályai egyrészt a Pp.-ben, másrészt az egyes ágazati jogszabályokban lehetők fel. A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányával,⁹⁹ valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt egyezményvel (a továbbiakban: EJEE)¹⁰⁰ összhangban az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése alapján polgári perben a tárgyalások főszabály szerint nyilvánosak; a nyilvánosság kizárásának hivatalból vagy a fél indokolt kérelmére - a Pp. 231. § (2) bekezdésben felsorolt okból - a tárgyalás egészére vagy részére nézve lehet helye. A nyilvánosságot kizáró végzését a bíróság indokolni köteles, mellyel szemben fellebbezésnek helye nincs.¹⁰¹

„A bírósági tárgyalás nyilvánossága az eljárás törvényességének garanciális eleme, ezért főszabályként nem a felek akaratának függvénye, hanem elsősorban a törvényes eljárás szempontjából fontos kritérium.”¹⁰² Elsődlegesen nem az eljáráson kívüli személyek (pl. hallgatóság)

⁹⁶ Jegyzet a Szegedi Ítéletábrán Szegeden, 2014. január 17. napján megtartott konferenciáról https://birosag.hu/sites/default/files/jegyzet_0207_osszesített_javitott_ta_0.pdf Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

⁹⁷ Az adatvédelmi biztos 79/A/2002. számú ügyében született állásfoglalása

⁹⁸ Polgári Eljárásjog - Kommentár a gyakorlat számára (harmadik kiadás) Szerkesztő: Petrik Ferenc, HVG Orac Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest 469.o.

⁹⁹ Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről 1976. évi 8. törvényerejű rendelet 14. cikke

¹⁰⁰ Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 6. cikk (1) bekezdése

¹⁰¹ Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez - szerkesztette: Wopera Zsuzsa. Wolters Kluwer (uj.jogtar.hu) 231. §-hoz fűzött Kommentár

¹⁰² BDT2012. 2780. sz. bírósági határozat

joga, hanem a bírósági eljárásban részt vevők számára biztosít garanciát a tisztességtelen, részrehajló magatartással szemben.¹⁰³

A zárt tárgyalás titokvédelem, a közérkölcös védelme továbbá az eljárásban érintett személy - a fél, a félként részt nem vevő kiskorú vagy a tanú - érdekeinek védelme okán tartható, illetőleg annak személyi állapotot érintő perekben a fél kérelmére is helye lehet.¹⁰⁴

Ugyanakkor számos szektorális jogszabály is rendelkezik a nyilvánosság kérelemre történő kizárásáról, mint pl. a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény 89. §-a és 104. § (17) bekezdése, a védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény 80. §-a és 95. § (15) bekezdése, stb.

Amennyiben a bíróság a tárgyalásról a nyilvánosságot kizárta - a rPp. rendelkezéseitől eltérően és az EEJE 6. cikk (1) bekezdésével összhangban - csak az ítélet kell nyilvánosan kihirdetni; azonban a bíróságnak figyelemmel kell lennie arra, hogy a nyilvánosság kizárásának alapjául szolgáló (pl. titokvédelem körébe tartozó) tények ne hangozzanak el a határozat szóbeli indokolása során. Ugyanakkor a zárt tárgyalás kapcsán a Pp.-ben megjelenő, letisztult koncepciót nem veszi át a Bszi., mely továbbra is a *határozatok* nyilvános kihirdetésének kötelezettségét rögzíti.¹⁰⁵

Az Alkotmánybíróság számos határozatában kifejezésre juttatta azon álláspontját, miszerint a nyilvánosság előírása folytán az adatok nem veszítik el személyes adat jellegüket, ugyanakkor azok korlátozását bizonyos alkotmányos célok (mint pl. jelen esetben az átlátható működés biztosítása) indokolhatja.¹⁰⁶

Mindezen rendelkezések jogpolitikai indoka abban keresendő, hogy így kívánja a jogalkotó azt biztosítani, hogy a bíróságok döntéshozatala felett a társadalmi kontroll ne szűnjön meg teljes egészében, hiszen ezen esetekben az ítélethirdetés nyilvánossága az egyetlen biztosítéka annak.¹⁰⁷

¹⁰³ Az új polgári perrendtartás tananyaga - a 2016. évi CXXX. törvény magyarázata - szerkesztette: Gyarmathy Judit

¹⁰⁴ Pp. 431. § (1) bekezdés

¹⁰⁵ A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 12. § (2) bekezdése

¹⁰⁶ Az Alkotmánybíróság 702/B/2002. sz. határozata

¹⁰⁷ Az Alkotmánybíróság 3171/2017. sz. határozata

Az ítélet kihirdetése¹⁰⁸ a rendelkező rész és az indokok ismertetéséből, valamint a fellebbezésről történő tájékoztatásból áll, melynek a bíróság a gyakorlatban az ún. „kisítélet” felolvasásával és a szóbeli indokolás rövid ismertetésével tesz eleget. Nincs normatív alapja annak, hogy a bírónak miként kell az ítéletet szóban indokolnia, ugyanis a Pp. kizárólag az írásba foglalt ítélet vonatkozásában tartalmaz előírásokat.¹⁰⁹ Mivel a Pp. rendelkezései tehát nem követelik meg sem a rendelkező részben, sem pedig annak szóbeli indokolásában az eljáró bírótól a személyes adatok szükségképpen feltüntetését, illetve közlését, a nyilvános ítélethirdetés önmagában, kellő bírói körültekintés mellett nem vezet a perbeli személyek személyes adatok védelméhez való jogának aránytalan korlátozásához, illetőleg annak sérelméhez.¹¹⁰

Amennyiben a nyilvánosság kizárásának szükségessége a tárgyaláson merül fel, a bíróság azt kihirdetés útján közli a jelenlévőkkel, ez esetben a megidézettek kivüli, hallgatóságként jelen lévő személyek kötelesek a tárgyalótermet elhagyni. A bíróság végzését - különösen annak kötelező eseteiben - a tárgyalási határnapot megelőzően is meghozhatja, melyet kézbesítés útján közöl a felekkel. A bíróság e végzése pervezető, vagyis a körülményekben bekövetkezett esetleges változásokra figyelemmel az *megváltoztatható*, illetőleg a nyilvánosság kizárásának terjedelme a megváltozott körülményekre szabható.¹¹¹

5.3. Felvétel készítése a tárgyaláson

Ahogy az a korábbiakban ismertetésre került, a tárgyalás nyilvánossága az eljárás törvényességét kívánja biztosítani, azonban e körben kiemelten kezelendő azon kérdés, hogy arról ki, kiről és milyen feltételek mellett készíthet felvételt. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) a média kötelezettségeként, s egyben jogosultságaként rögzíti a helyi, országos és az európai közélet ügyeiről, valamint a Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről való tájékoztatást, illetve tájékozódást.¹¹²

¹⁰⁸ Pp. 350. § (2) bekezdés

¹⁰⁹ Pp. 346. §

¹¹⁰ Az Alkotmánybíróság 3171/2017. számú határozata

¹¹¹ Polgári Eljárásjog - Kommentár a gyakorlat számára (harmadik kiadás) Szerkesztő: Petrik Ferenc, HVG Orac Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest 470.o.

¹¹² A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 10. §-a

A korábbi bizonytalan szabályozással, mely szerint vitatott volt, hogy a tárgyalásról sajtószervnek nem minősülő személy is készíthet-e kép- és hangfelvételt¹¹³ - szakít a jelenlegi Pp., és a felvétel készítését kizárólag e tevékenységét üzletszerűen végző médiatartalom-szolgáltató¹¹⁴ számára teszi lehetővé (szükség esetén e minőségének igazolását követően; s amennyiben a jelen lévő személy a felhívásnak nem tud eleget tenni, illetőleg kétség esetén az hitelt érdemlően nem ellenőrizhető, a bíróság e tevékenység folytatását megtiltja¹¹⁵).

Azt illetően, hogy kikről és milyen feltételek mellett készíthető felvétel, a Pp. differenciált szabályozást tartalmaz; meghatározva azokat a személyeket, akik esetében hozzájárulás nem szükséges, valamint azokat, akik vonatkozásában a felvételkészítés csak - jegyzőkönyvbe foglalt, annak terjedelmét is meghatározó - hozzájáruló nyilatkozat megléte esetén lehetséges.¹¹⁶ Ugyanakkor például a perrendtartás nem tartalmaz e körben a tolmácsra nézve rendelkezést, azonban a Pp. 61. § (2) bekezdése szerint a kirendelt tolmácsra és fordítóra a kirendelt szakértőre vonatkozó rendelkezések alkalmazandóak, vagyis róluk is csak kifejezett hozzájárulásuk esetén készíthető kép, illetőleg hangfelvétel.

A jogalkotó e körben is tisztáz egy korábban vitás megítélésű helyzetet - nevezetesen, hogy a jogszabályban meghatározott, egyéb közfeladatot ellátó személy körébe a fél jogi képviselője beletartozik-e¹¹⁷ - azzal, hogy a Pp. 232. § (4) bekezdése körében egyértelműen a hozzájárulását megkívánó személyek között említi, mint ahogyan kifejezett hozzájárulás szükséges a természetes személy fél teljes nevének a médiatartalomban történő feltüntetéséhez is.

¹¹³ A Kúria Kfv. V.35.320/2014/12. számú határozatában az 1952. évi Pp. 134/A. § (1) bekezdése kapcsán akként foglalt állást, hogy az nem értelmezhető úgy, hogy a nyilvános tárgyaláson kép- és hangfelvétel készítésére bárkinek korlátozás nélkül joga lenne. Ez levezethető abból, hogy a jogalkotó a felvétel készítése tekintetében a nyilvános tárgyaláson részt vevő személyekre (bíróság tagjai, jegyzőkönyvvezető, ügyész) és a kép-, illetve hangfelvétel készítőire is további szabályokat, korlátozásokat fogalmaz meg.

¹¹⁴ Smtv. 1. § 8. pontja

¹¹⁵ Pp. 232. § (2) bekezdése

¹¹⁶ Pp. 232. §-a

¹¹⁷ BDT2012. 2780. sz. bírósági határozat („A bírósági tárgyalás nem minősül olyan nyilvános eseménynek, amelyről készült tudósítás illusztrációjaként a fényképfelvétel készítéséhez a tárgyaláson résztvevő jogi képviselő hozzájárulására ne lenne szükség.”), illetőleg a BDT2016.3441 sz. bírósági határozat („A félként eljáró állami szerv képviselőjét ellátó jogtanácsos a polgári per nyilvános tárgyalása során nem tekinthető közhatalmat gyakorló személynek, sem közszereplőnek; tevékenysége nyilvános közéleti tevékenységnek sem minősül. A polgári perben a közhatalmat a bíróság gyakorolja; a felek képviselői eljárási jogaik érvényesítése érdekében nem a közérdek, hanem a képviselt fél érdekei alapján járnak el, ezért nyilvános tárgyaláson róluk kép- és hangfelvétel csak kifejezett hozzájárulásuk esetén készíthető.”)

6. Az eljárásban részt vevő és az eljárással érintett személyek adatainak védelme

6.1. A tanú (szemletárgy birtokosa) adatainak zárt kezelése, valamint az adatkezeléssel kapcsolatos jogairól történő tájékoztatása

A tanú perbeli pozícióját a polgári eljárásjog által szankcionálható és kikényszeríthető kötelezettségek túlsúlya jellemzi; „a bíróságok alkotmányos jogvédelmi funkciójának gyakorlásához elengedhetetlen a tanúzásra képes és alkalmas személyeknek az igazságszolgáltatásban való közreműködése, adott esetben alkotmányos alapjogaiknak a korlátozása árán is”.¹¹⁸ Mindennek ellensúlyozásaképpen hangsúlyt kell helyezni a tanú jogainak, különös tekintettel információs önrendelkezési jogának védelmére.

A rPp. 2008. évi XXX. törvénnyel megvalósult módosítása vezette be a polgári eljárásba a tanúvédelem eszközeit, s mára a jelenleg hatályos perrendtartásunk a technológiai fejlődés következtében a tanú elektronikus hírközlő hálózat útján történő meghallgatását is lehetővé teszi.¹¹⁹

Ezen védelem első lépcsője a tanú törvényben meghatározott személyi adatainak (születési ideje és helye, anyja neve, lakóhelye) zártan történő kezelése.

A Pp. 285. §-a kapcsán a Civilisztikai Kollégiumvezetők a 2018. május 2-i tanácskozásukon úgy foglaltak állást, hogy az a tanú adatainak külön lapon történő bejelentését és annak zártan történő kezelését teszi meg főszabállyá. Ugyanakkor változás a korábbi perrendtartási szabályokhoz képest, hogy abban az esetben sincs helye zárt adatkezelésnek, ha a tanú adatai valamely közhiteles nyilvántartásból (pl. cégnyilvántartásból) korlátozás nélkül megismerhetők.

A tanú adatainak zárt kezelése a tanúbizonyítási indítvány megtételének idejétől és formájától is függően érvényesül. Amennyiben azt a fél a keresetlevélben vagy más perfelvételi iratban jelenti be, beadványában - ha az idézni kért tanú személyes adatainak zártan kezelését kéri, illetőleg az őt idézni kért fél a tanút e körben megnyilatkoztatni nem tudta - csak a tanú nevét kell feltüntetnie (a védelem

¹¹⁸ Az Alkotmánybíróság 75/1995. (XII. 21.) sz. határozata

¹¹⁹ Pp. 622. § (1) bekezdése

következő szintje az ún. anonim tanú intézménye, vagyis amikor különösen indokolt esetben elegendő a tanúk nevének feltüntetése helyett egyéb megjelölést alkalmaznia¹²⁰), míg címét (és esetlegesen nevét) külön lapon kell benyújtani a bírósághoz; abban az esetben ha a tanú nem tart igényt a zárt adatkezelésre, illetőleg a tanú idézhető lakcíme az ellenérdekű fél előtt ismert, a perirat a tanú címét is tartalmazhatja. Ha az indítványozó a tanú címét nem külön lapon jelenti be, indítványában ennek okáról nyilatkoznia kell, s vita esetén a tanút bejelentő félnek kell igazolnia a Pp. 285. § (5) bekezdése szerinti felelősség alóli mentesüléshez a hozzájárulás megadását.¹²¹

Ha a fél a bizonyítási indítványával együtt, egy íven vagy dokumentumban tünteti fel a tanú személyes adatait, s nem nyilatkozik arról, hogy a zárt adatkezelés mellőzését mely körülményre alapítja, a bíróság kifejezett törvényi rendelkezés hiányában nem intézkedik a nyilvános módon bejelentett idézhető cím zártan történő kezeléséről.¹²²

Ha a fél a perfelvételi tárgyaláson¹²³ kíván tanúbizonyítási indítványt előterjeszteni, ez esetben a tárgyaláson kizárólag a tanú neve hangozhat el, míg egyéb személyi adatait tartalmazó iratot a bíróság részére át kell adni.

Ezen szabályok megszegésének szankciórendszere kettős. Egyrészt amennyiben az érintett tanú - a tudomásszerzéstől számított 15 napos szubjektív, illetőleg 6 hónapos objektív határidőn belül - az adatbejelentés módját alappal kifogásolja, a bíróság a tanúbizonyítási indítványt előterjesztő felet nem mérlegelhető módon pénzbírsággal sújtja; amennyiben a kifogást elutasítja, erről fellebbezhető végzéssel határoz.¹²⁴ A tanút e jogának gyakorlása érdekében az idéző végzésben is tájékoztatni kell az adatainak kezelési módjáról, valamint az adatkezeléssel kapcsolatos jogairól. Ugyanakkor a kifogás nem érinti a tanú részéről az Infotv. 23. §-a alapján támasztható kártérítési, illetve sérelemdíj iránti igényt.

¹²⁰ A Fővárosi Törvényszék P.23.379/2018/14. számú ítélete

¹²¹ Polgári Eljárásjog - Kommentár a gyakorlat számára (harmadik kiadás) Szerkesztő: Petrik Ferenc, HVG Orac Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest 570/1.o.

¹²² Az új polgári perrendtartás bírósági tananyaga - A 2016. évi CXXX. törvény magyarázata. Szerk.: Gyarmathy Judit

¹²³ Pp. 183. § (1) bekezdése

¹²⁴ Pp. 166. § (4) bekezdése

A tanú adatai zárt kezelése megszüntetése abban az esetben lehetséges, ha azt a továbbiakban a tanú nem kéri, illetőleg ha a tanút megidézni kérő személy ellenfele a tanú személyi adatait megismerhette.¹²⁵

A veszélyeztetett tanú adatainak védelmére hatékony lehetőséget biztosít a titkos meghallgatás intézménye, vagyis a tanú elektronikus hírközlő hálózat útján oly módon történő meghallgatása, hogy abból - személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságai technikai torzításának következtében - sem a tanú személye, sem pedig tartózkodási helye nem állapíthatók meg.¹²⁶

A szemletárgy birtokosának zárt adatkezelésre vonatkozó jogát a tanúra irányadó szabályozásra utalással biztosítja a törvény.¹²⁷

6.2. A szakértői bizonyítás adatvédelmi aspektusa

A szakértő tevékenysége során rendelkezésére bocsátott vagy tudomására jutott személyes adatokat a kirendelés vagy megbízás teljesítése, valamint tevékenységének szakmai, módszertani, fegyelmi és a jogszabályoknak való megfelelése ellenőrizhetősége céljából jogosult kezelni. A szakértőt a tevékenysége során tudomására jutott tényekre és adatokra nézve titoktartási kötelezettség terheli, az ügyre vonatkozó tényekről és adatokról csak a hatóság, továbbá az adatok kezelésére jogosult más szerv vagy személy részére nyújthat tájékoztatást.¹²⁸

A szakértő a tevékenysége során általa kezelt személyes adatok kezelését - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a kirendelés befejezését vagy megbízás teljesítését követően haladéktalanul korlátozza, ugyanis a befejezett kirendelést vagy megbízást követően ezen korlátozottan kezelt személyes adatokat tevékenysége ellenőrizhetősége céljából tíz évig tárolja, és azok kizárólag a hatóság, a megbízó, az igazságügyi szakértőkkel szembeni fegyelmi eljárás, valamint a szakértő értékelését megalapozó eljárás lefolytatására jogosult, valamint a személyes adatok kezelésére jogosult más szerv vagy személy részére továbbíthatja.¹²⁹

¹²⁵ Pp. 293. § (2) - (3) bekezdése

¹²⁶ Pp. 626. §

¹²⁷ Pp. 332. § (3) bekezdése

¹²⁸ Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 40. § (1)-(2) bekezdés

¹²⁹ Szaktv. 42. § (1) - (2) bekezdés

A szakértő az általa kezelt adatok tekintetében érintett személyes adataihoz való hozzáférési jogának gyakorlását a kirendelő vagy megbízó bűncselekmények megelőzése vagy üldözése, továbbá az érintett vagy mások jogainak védelmének érdekében tett utasítására tagadja meg. Ilyen adatnak minősül a szakértőnek átadott, valamint a vizsgálat alatt keletkezett adat, azok forrása, az adatkezelés célja, jogalapja, időtartama, az adatfeldolgozó neve, címe és az adatkezeléssel összefüggő tevékenység, továbbá - az érintett személyes adatainak továbbítása esetén - az adattovábbítás jogalapja és címzettje. Indokolt esetben a hatóság arra vonatkozó utasítását, hogy a szakértő az érintettnek az általa kezelt személyes adataihoz való hozzáférési jogának gyakorlását megtagadni köteles, már a kirendelésnek tartalmaznia kell. ¹³⁰

E tárgyban ad iránymutatást a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság 2020. május 28. napján kelt NAIH/2020/593 (NAIH/2019/6364) számú határozata, melyben a Kérelmező kérelmének részben helyt adva az igazságügyi szakértői vizsgálatot lefolytató szakértő tekintetében megállapította, hogy a Kérelmezőt saját személyes adataihoz való hozzáférés jogának gyakorlásában megsértette, egyben utasította a Kérelmezett szakértőt a Kérelmező szakértői vizsgálatán készült hangfelvétel másolatának a Kérelmező részére történő kiadására, ugyanakkor a Kérelmező által előterjesztett, a kiskorú gyermeke szakértői vizsgálatán készült hangfelvétel részére történő kiadása iránti kérelmet elutasította.

A kérelemmel érintett tényállás szerint a Kérelmező 2019. július 31-én a Kérelmezett szakértőnél igazságügyi szakértői vizsgálaton vett részt. A 2019. augusztus 1. napján elektronikus levélben a vele készült teljes hangfelvétel, valamint ugyanezen a napon a kislányával készült teljes hangfelvétel kiadását kérte a Kérelmezett szakértőtől.

A Kérelmezett - hivatkozással arra, hogy a bíróság kirendelésére járt el - arról tájékoztatta a Kérelmezőt, hogy a vizsgálat során keletkezett hanganyagot kizárólag a kirendelő hatóság részére adhatja ki. A Kérelmező ezért 2019. augusztus 5. napján újabb, azonos tárgyú kérelemmel fordult a Kérelmezett szakértőhöz, aki azonban újfent a kirendelő bírósághoz irányította a Kérelmezőt.

¹³⁰ Szaktv. 42. § (5) - (6) bekezdés, 45.§ (2) bekezdés l) pontja

A Kérelmező 2019. augusztus 15. napján kérelmet nyújtott be a Hatósághoz - aki hiánypótlási eljárás lefolytatását követően - az ügyben az Infotv. 60. § (1) bekezdése alapján a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülése érdekében az érintett erre irányuló kérelmére adatvédelmi hatósági eljárást indított.

A Hatóság a Kérelmezettnek az eljárása megindításáról való értesítésével egyidejűleg tájékoztatást kért arra nézve, hogy a szakértő mely okból tagadta meg a Kérelmező saját személyes adataira, valamint a kiskorú gyermek törvényes képviselőjeként előterjesztett érintetti jogok gyakorlására vonatkozó kérelmének teljesítését, illetőleg kérte a kirendelő végzés másolati példányának megküldését.

A Hatóság felhívására a Kérelmezett szakértő közölte, hogy kirendelés esetén mind a szakvéleményt, mind pedig a szakvélemény alapját képező dokumentációt csak a kirendelő hatóság felé továbbíthatja, így tájékoztatás is csak a kirendelőtől kérhető. Ennek tényéről a Kérelmező - aláírásával igazolt módon - tájékoztatást is kapott. A Kérelmezett megküldte a Hatóságnak mind a Kérelmező által aláírt beleegyező nyilatkozatot, mind pedig a kirendelő végzést. A kirendelő végzés alapján a Hatóság nyilatkozattételre hívta fel a Kérelmezett szakértőt arra nézve, hogy álláspontja szerint a gyermek meghallgatása során a gyermek által előadottaknak a Kérelmező, mint a gyermek apja általi megismerése a gyermek jogát vagy jogos érdekét sérti-e, amennyiben véleménye szerint igen, úgy erről a kirendelő bíróságot tájékoztatta-e.

A szakértő továbbra is akként foglalt állást, hogy a felvételek Kérelmező részére történő kiadásához a kirendelő bíróság engedélye szükséges, mely engedélyre figyelemmel 2019. október 31. napján a vele folytatott beszélgetésről készült írásos anyagot kiadta a Kérelmezőnek, míg a gyermek anyaga kapcsán úgy nyilatkozott, hogy a szülői felügyeleti jog rendezése iránti perben a gyermek által elmondottak Kérelmező apa által történő megismerése a gyermek jogait sértheti, ugyanis a vizsgálat tárgya jelen esetben épp a szülők nevelési képességének, a gyermeknek a szülőkhöz való kötődésének, továbbá a szülők nevelési gyakorlatának a gyermek fejlődésére tett hatása.

A gyermek anyagával kapcsolatban azt a nyilatkozatot tette, hogy a gyermek által elmondottak, amennyiben az apa által ismertté válnak, azért sérthetik a gyermek jogait, mert a per tárgya a szülői

felügyeleti jog rendezése, mivel a vizsgálat tárgya a szülők nevelési képessége, a gyermek kötődése, valamint a szülők gyermeknevelési gyakorlatának a gyermek fejlődésére tett hatása. Ezekkel az igazságügyi adatokkal a kirendelő bíróság rendelkezik és az elkészült szakvéleménybe a felek az eljárásjog által szabályozott módon és mértékben tekinthetnek be.

A Hatóság ismételten felhívta a Kérelmezett szakértőt a bíróság állásfoglalásának és szakértői véleménynek a megküldésére, mely utóbbit a szakértő azt a korábban hivatkozott indokokra figyelemmel újfent megtagadta, és a Hatóság által kiszabott bírság megfizetésével egyidejűleg a Kérelmezett szakértő a kirendelő bírósághoz fordult állásfoglalás végett az ügyben - a Kérelmezőről, gyermekéről, illetőleg a gyermek édesanyjáról - készült szakértői vélemények kiadása tárgyában, azonban a Hatóság ismételt megkeresésére - annak hangsúlyozása mellett, hogy a Hatóság azt saját részére kéri megküldeni - kiadta azokat.

A Kérelmező saját személyes adatai tekintetében a Hatóság indokolásában rögzítette, hogy a szakértői vizsgálat során történő hangfelvétel készítésének jogalapja az érintett hozzájárulása.¹³¹ A vizsgált természetes személy által elmondottak rögzítése útján keletkező hang személyes adatnak, a rögzítés adatkezelésnek, a szakértő a szakvélemény és az elkészítése alapjául szolgáló anyagok tekintetében az adott ügyben adatkezelőnek minősül. A szakértő adatkezelése annyiban speciális, hogy az adatkezelést a bírósági végzés határozza meg, melyhez a szakértő kötve van.

A hozzáférés joga körében a GDPR 15. Cikke a rögzíti az adatkezelésről kérelemre adandó tájékoztatást, mely (3) bekezdése alapján az érintett az adatokról másolatot kérhet. Jelen ügyben a Kérelmező a Kérelmezett szakértő által kezelt, saját maga által elmondottak és hangfelvételen rögzítettek - mint adatok - másolatának kiadását kérte a szakértőtől. Vagyis a Kérelmező tekintetében a hozzáférési jog gyakorlásának tárgya nem az elkészült szakvélemény, hanem az érintett által (illetőleg a törvényes képviselője alatt álló kiskorú gyermek által megadott adatok) voltak. E tekintetben pedig a szakértő adatkezelőnek minősül, vagyis az adatkezelési kérdéseket illetően önálló döntési kompetenciával bír, melyből következően az érintetti jogok biztosítása is a szakértő kötelezettsége és felelőssége.

¹³¹ Az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet 20/A. § (3) bekezdése

Az érintetti jogok gyakorlásának korlátját általánosságban a GDPR a 12. Cikkének (5) bekezdésében, valamint a 15. Cikk (4) bekezdésben írtak jelentik, mely utóbbi szerint a másolat igénylésének joga mások jogait és szabadságait hátrányosan nem érintheti. Ezzel összhangban a Szaktv. 42. § (5) bekezdése a GDPR 23. Cikk (1) bekezdés e) pontja által is lehetővé tett tagállami korlátozásnak minősül, mely szerint a szakértő csak indokolt esetben, a kirendelő bíróság, hatóság végzésében adott utasításra tagadhatja meg a GDPR 15. cikk (4) bekezdése alapján az érintett hozzáférési jogának gyakorlását.

Mindezekre figyelemmel a Hatóság azt állapította meg, hogy a Kérelmezett a Kérelmező vizsgálat során készült hangfelvétele másolata kiadásának megtagadásával megsértette a GDPR 12. cikk (4) bekezdésében foglaltakat. A hangfelvétel írásos módon történő átadása kapcsán pedig akként foglalt állást, hogy a hangfelvétel alapján a vizsgált személy kapcsán többletinformációk nyerhetőek, így a Kérelmezett ezáltal jelen esetben nem tett eleget a hozzáférés joga biztosítása követelményének. Ugyan a felvételen az érintett hangja mellett a szakértő hangja is hallható, azonban ő Btk. 459. § 12. pont e) alpontja szerint közfeladatot ellátó személynek minősül, a rögzített felvételen elhangzottakat nem magánszemélyként közli, így az érintetti joggyakorlás biztosítása ezen az alapon sem tagadható meg.

A Kérelmező azonban nem csak saját, hanem a kiskorú gyermeke vizsgálatáról készült hangfelvétel kiadását is kérte a Kérelmezett szakértőtől. A Ptk. 2:43. § e) pontjában személyiségi jogként nevesíti a személyes adatok védelmét, melyet az érintett maga vagy kiskorú nevében törvényes képviselője gyakorolhat.¹³² A GDPR a szülő fogalma esetén a szülői felügyelet gyakorlóját használja, vagyis ő nyújthat be hozzáférési kérelmet a gyermek adatainak kezelésére vonatkozóan.

A Kérelmező a kiskorú gyermeke nevében törvényes képviselőként kívánta gyakorolni az érintetti jogot, ekként kérte a gyermek vizsgálatáról készült hanganyag kiadását.

Ugyanakkor a már említett GDPR 23. Cikk (1) bekezdés i) pontja által biztosított korlátozás jegyében a Szaktv. 42. § (5) bekezdésében foglalt szabályoknak gyermekelhelyezési, kapcsolattartási, szülői

¹³² Ptk. 2:54. § (1) bekezdés, Ptk. 2:14. §

felügyeleti jog rendezése iránti perekben különös létjogosultsága van, ugyanis ezekben az esetekben a szakvélemény alapjául szolgáló adatok, hangfelvételek kiadása aggályos lehet, ha a gyermek által elmondottak éppen az adatot kérő szülő vonatkozásában tartalmaznak olyan információkat, amelyeknek általa történő megismerése sértené a gyermek jogos érdekét, számára negatív következményekkel járhat.

Bár a Szaktv. 40. § (2) bekezdése abszolút módon nem zárja ki a hozzáférési kérelmet benyújtó törvényes képviselővel a gyermek meghallgatásán elhangzottak közlését, ugyanakkor épp a fentebb vázolt esetekben adatkezelőként - „az érintett és mások jogainak védelme érdekében” - a szakértő kezdeményezheti a hozzáférés megtagadását. A szakértőnek a gyermek vizsgálatát követően a kiskorú által elmondottakat abból a szempontból is értékelnie kell, hogy eljárás tárgyára és a kirendelésben foglaltakra figyelemmel a gyermek által elmondottak tekintetében nem áll-e fenn érdekellentét a gyermek és bármelyik szülője között, vagyis az általa elmondottak egyik vagy mindkét szülő általi megismerése a gyermekre nézve hátrányos következménnyel járhat-e. Mivel a Pp. vonatkozó szabályai nem zárják ki a kirendelő végzés utólagos módosítását, így e körben való utólagos rendelkezésnek eljárásjogi akadálya sincsen.

Ugyan az ismertetett ügyben az érintetti kérelem beérkezésekor a Kérelmezett szakértő a kirendelő bíróságtól nem kezdeményezte a hozzáférési kérelem teljesítésének megtagadására való utasítást, azonban a hatósági eljárásban tett nyilatkozata szerint a hangfelvétel Kérelmező általi megismerése az érintett gyermek jogait sértheti. Ezért a Hatóság úgy foglalt állást, hogy a törvényes képviselő hozzáférési jogának korlátozása - Ptk.-ban írt törvényes képviselői érdekellentétre is figyelemmel - jogszerű volt.

Összegezve a Hatóság álláspontja az volt, hogy a Kérelmezettnek az érintetti jogok gyakorlásával összefüggő intézkedési kötelezettségének elmulasztása a kirendelt szakértők általános - ugyanakkor egyértelműen hibás - gyakorlatára vezethető vissza, amely a kirendelő bíróság utasításától teszi függővé az érintetti kérelem teljesíthetőségét. Több szakértői adatkezelést megvizsgálva ugyanis a Hatóság szerint általános következtetés vonható le arra nézve, hogy a kirendelt igazságügyi szakértők nincsenek tudatában annak, hogy az érintettek adatkezeléssel kapcsolatos kérelmeit a szakértői vizsgálat során felvett adatok tekintetében adatkezelőként maguknak kell teljesíteni - különös

tekintettel a GDPR 15. Cikkének (3) bekezdésében foglalt másolat-adási kötelezettségre -, ezért az esetek döntő részében a kirendelőhöz utasítják a kérelmezőt.

IV. Adatkezelés és adatvédelem a bírósági ügyvitelben

1. A zárt adatkezelés ügyviteli szabályai

Az adatok zárt kezelésének módját illetően a Pp. akként rendelkezik, hogy azokat a per irataitól valamilyen módon el kell különíteni; míg ennek technikai részleteit a Büsz., illetőleg a hozzá kapcsolódó Beisz. rendezi.

A Büsz. 1. § (3) bekezdése rögzíti, hogy az ügyvitel során gondoskodni kell a Mavtv. és az Infotv., valamint az ezekkel összefüggésben az eljárási törvények rendelkezéseinek megtartásáról, míg e körben épp a személyes adatok kezelésére, védelmére vonatkozó alapvető szabályokat tartalmazó GDPR nem kerül említésre.

Az igazságügyi adatkezelésre szabott jogszabály hiányát mutatja az is, hogy a bíróságokra irányadó, az ügyviteli rendelkezéseket tartalmazó jogszabályok nem a GDPR, illetőleg az Infotv. által megadott kategóriákat használva, hanem saját definíciók megalkotásával adják meg a védendő adatok körét.

A Beisz. a védett adat kategóriájába sorolja a bármely törvényi rendelkezés által védett olyan adat, amelynek nyilvánossá válása a védetté nyilvánításával elismert jogos érdek sérelmét eredményezheti, példálózó jelleggel kiragadva ebben a körben a személyes adatot, banktitkot, orvosi titkot, üzleti titkot; zártan kezelendő védett adatként definiálva az olyan védett adat, amelynek zárt kezelését jogszabály rendeli el, míg zártan kezelendő iratként meghatározva az olyan iratot, amelynek zárt kezelését jogszabály teszi kötelezővé.

Az egyéb iratok zárt kezelése körében maga a Büsz. 27. §-a rögzíti, hogy ha az irathoz olyan okiratot vagy más iratot mellékeltek, amelynek szakértői megvizsgálása válhat szükségessé, az okiratot (iratot) zárt borítékban kell az iratok között őrizni, valamint ugyanígy kell őrizni az egészségügyi intézet (orvos) által a bíróság megkeresésére megküldött iratot, valamint azokat az iratokat,

amelyeket a tanács elnöke fontosnak minősített. A zárt adatkezelés speciális esete a kisebbségi véleményen lévő bíró különvéleményének zártan történő kezelése.

A zárt kezelendő iratot, valamint a zártan kezelendő védett adatot tartalmazó iratot az iratborítóban lévő iratok között személyenként elkülönített, zárt, lepecsételt és a bíróság körbélyegző lenyomatával ellátott borítékban kell elhelyezni. Az iratborítón, a zárt adatot tartalmazó borítékon és a lajstromban fel kell tüntetni a zárt adatkezelés tényét. A zárt adatot tartalmazó borítékot a bíró, a jogorvoslati kérelmet elbíráló bíró vagy a bírói utasítást teljesítő személy nyithatja fel, ha az adat megismerése eljárási cselekmény foganasításához szükséges, míg más megismerésére jogosult személy kérésére a bíró vagy az iroda nyitja fel a borítékot, melynek tényét, okát és időpontját a borítékra fel kell jegyezni.

Abban az esetben, ha az eljárás során olyan iratok is keletkezhetnek (pl. idézés, tértivevény, szakértői vélemény, stb.), amelyeken pl. az érintett tanú személyi adatai szerepelnek vagy amelyekből azok megismerhetőek lennének, ezen iratok zárt kezeléséről is gondoskodni kell.

2. Az E-akta

A Digitális Bíróság Projekt online ügyintézés elősegítő elemeinek, az Ítélezést Támogató Rendszer (ÍTR) és az Ügyfél Iratbetekintő Rendszer (ÚIR), továbbá a Lajstromirodai Iratbetekintő Rendszer (LIR) bevezetését követően 2019. október 1. napjától módosult a Beisz. 16. § (1) bekezdése, mely addig a Dokumentumtárba való feltöltés kötelezettsége alóli kivételként kezelte a határozathozatal céljából jogszabály alapján készített tanácsülési jegyzőkönyvet, a zártan kezelendő személyes adatot tartalmazó vagy jogszabály alapján zártan kezelendő iratot, valamint a bíró különvéleményét.

Ezen időpontot követően a Beisz. 16. § (1) bekezdése szerint a Dokumentumtárban el kell helyezni a bírósághoz beérkezett elektronikus okiratot. Hiteles elektronikus másolatban fel kell tölteni - a cégbírósági ügy iratainak kivételével - valamennyi ügyszakban minden peres és nemperes ügyben érkezett vagy keletkezett külső és belső iratot, ideértve azok mellékleteit és bizonyos esetben¹³³ a

¹³³ Beisz. 62. § (2) bekezdés

levélborítékot is, pl. ha a beadvány tartalmazó küldemény határidőhöz kötött eljárási cselekményt tartalmaz, a küldemény hiányosan vagy sérülten érkezett meg, stb.

Kivételt azon eset jelent, ha a külső irat valódiságával kapcsolatosan kétség merül fel, ekkor a bíróságnak ugyanis a benyújtónak az eredeti okirat csatolására való felhívásával kell meggyőződnie az egyezőségről, melyet követően az elektronikus kapcsolattartás útján érkezett külső iratot elektronikus iratként kell kezelni.

A Beisz. 16. § (1) bekezdés második fordulata e módosítást követően a Dokumentumtárba való feltöltés kötelezettsége alól már csak a

- a minősített adatot,
- minősítés alól feloldott adatot tartalmazó iratok,
- bírói vagy külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredményének felhasználása, vagy
- bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának engedélyezése vagy eredményének a felhasználása engedélyezése iránti ügyben keletkezett iratok esetében tesz kivételt.

A Bűsz. 5. § (2a) bekezdése akként rendelkezik, hogy az elektronikus eljárásban a minősített és a zártan kezelendő adatokat papír alapon vagy adathordozón, zárt borítékban kell benyújtani, melyre a bíróságnak az eljárásban részt vevők figyelmét fel kell hívnia. Ugyanakkor több esetben tapasztalható, hogy az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett felek ennek nem tesznek eleget és elektronikusan terjesztik elő a zártan kezelendő iratokat is, illetőleg maga a Bűsz. 75/C. § (2b) bekezdése is tartalmaz ilyen - a Bűsz. 5. § (2a) bekezdéséhez képest speciális rendelkezést a tanú bejelentésére szolgáló pótlap alkalmazásának használatának elrendelésével.

A Bűsz. ezen szabályával összhangban 2020. árpilis 1. napjával a Beisz. 29. § (2a) bekezdése is módosításra került, mely szerint ha az elektronikus úton megküldött irat zártan kezelendő adatot tartalmaz, akkor a bíróság a külső irat benyújtóját a zártan kezelendő adatot tartalmazó külső irat papíralapú benyújtására hívja fel. Ez akár szükségtelennek is tűnhet azonban a Beisz. 29. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, mely akként rendelkezik, hogy

- a zártan kezelendő védett adatokat tartalmazó iratot,
- a zártan kezelendő iratot, valamint
- az elektronikus úton zártan kezelendő küldeményt

a Dokumentumtárba az erre jogosult igazságügyi alkalmazott iratonként tölti fel, vagyis a bíró azon kötelezettsége, mely a zártan kezelendő adatok papír alapon vagy adathordozón, zárt borítékban való benyújtására vonatkozik, még nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjon.

Kiemelt fontosságú annak a hangsúlyozása, hogy az E-akta ügyfél által megtekinthetően, zártan kezelendő védett adatokat tartalmazó iratot nem tartalmazhat, az ilyen iratba kizárólag jogszabály alapján betekintésre jogosult bírósági felhasználó tekinthet be, melyet az ITR rendszer naplóz.

Annak érdekében, hogy zártan kezelendő védett adatokat tartalmazó iratot az E-akta ügyfél által hozzáférhetően ne tartalmazzon, a civilisztikai, illetve büntető ügyszakban alkalmazott szabályozás - elviekben - eltér. A civilisztikai ügyszakban abból indul ki, hogy az ügyfél az iratokat megismerheti, a bíró zárt kezelést rendel el, míg büntető ügyszakban épp ellentétesen működik, az általános iratbetekintési joggal rendelkező ügyfelek számára nem biztosítja az ügyirat megtekintését, annak engedélyezése az eljáró bíró feladata a betekintési jog beállításával.¹³⁴ A gyakorlatban azonban mindkét ügyszakban a büntető ügyszakra irányadó szabályok érvényesülnek, bár ennek a jogszabályi szinten való rendezése egyelőre várat magára.

Az ügyfelek az elektronikus iratbetekintést az E-akta megtekintését az internet segítségével biztosító ÜIR (Ügyfél Iratbetekintő Rendszer) vagy az ügyfélközpontban / bírósági irodákban biztosító LIR (Lajstrom Irodai Rendszer) alkalmazáson keresztül gyakorolják. Az interneten történő iratbetekintés a 2020. január 1. napját követően erre a szolgáltatásra regisztrált és a szolgáltatási feltételeket

¹³⁴ Bűsz. 29. § (2) bekezdés

elfogadó, általános iratbetekintési joggal rendelkező ügyfeleknek biztosítható. Annak lehetőség kizárólag a betekintés bírósági engedélyezését követően keletkezett bírósági iratokra vonatkozik. Az elektronikusan nem kezelhető iratok elektronikus iratbetekintésére egyik alkalmazáson keresztül sincs lehetőség.¹³⁵ Az ÜIR-en keresztül nem lehet hozzáférni azokhoz az iratokhoz, amelyeket a kérelmező jogszabály alapján nem tekinthet meg, nem ismerhet meg és amelyekről másolatot nem készíthet.¹³⁶

V. Az adatvédelmi kifogás

1. A kifogás, mint speciális jogorvoslati eszköz

A GDPR 55. Cikkének (3) bekezdése az adatvédelmi felügyeleti hatóságok felügyeleti hatásköréből mintegy kiemeli az igazságügyi feladataik ellátása során a bíróságok által végzett adatkezelési tevékenység felügyeletét; arról a bíróságok szervezetrendszerén belül kell gondoskodni. (Ugyanakkor az Infotv. lehetővé teszi a kifogást elbíráló bíróság részére eljárása során a Hatóság véleményének kikérését, valamint a bíróság eljárásának nem szabályozott kérdéseiben az Infotv.-nek a Hatóság vizsgálatára vonatkozó előírásait rendeli alkalmazni.¹³⁷)

A GDPR-ral összhangban, annak végrehajtása érdekében az Országgyűlés 2018. július 17-i ülésnapján elfogadta az Infotv.-nek az Európai Unió adatvédelmi reformjával összefüggő módosításáról szóló 2018. évi XXXVIII. törvényt, mely bevezette az *adatvédelmi kifogás* intézményét.¹³⁸

A bíróságok igazságügyi feladataik ellátása során végzett adatkezelési műveletek minden esetben peres vagy nemperes eljáráshoz kapcsolódnak, ezért az Infotv. VI/A. fejezete az alapügyhöz kapcsolódóan ad lehetőséget az érintettnek - a Pp.-ben már létező, egyéb okból előterjeszthető kifogások elbírálási rendjéhez igazodva - adatvédelmi kifogás előterjesztésére abban az esetben, ha megítélése szerint az alapügyben a személyes adatai kezelésével összefüggésben jogsérelem következett be, illetőleg az eljáró bíróság őt az adatkezelővel szemben megillető jogok (azaz például

¹³⁵ Beisz. 203/E. §

¹³⁶ Büsz. 12/H. § (2) bekezdés

¹³⁷ Infotv. 71/C. § (3) és (5) bekezdései

¹³⁸ A GDPR új intézménye: az adatvédelmi kifogás <https://pecsitorvenyszek.birosag.hu/hirek/20190128/gdpr-uj-intezmenye-az-adatvedelmi-kifogas> Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

a hozzáféréshez, helyesbítéshez vagy törléshez való joga) érvényesítése során nem a vonatkozó szabályok szerint járt el.¹³⁹ Itt kell megjegyeznünk azonban, hogy a bíróságnak a kifogást a peres vagy nemperes eljárás befejezését követően is érdemben kell elbírálnia.¹⁴⁰

A polgári peres, illetőleg nemperes eljárásban az alapügyben eljáró bíróságnál, de a kifogás elbírálására hatáskörrel rendelkező bírósághoz címzett, írásbeli adatvédelmi kifogás előterjesztésére a fél, az eljárás egyéb résztvevője - különösen (...) a tanú és a szakértő - és az jogosult, aki jogi érdekét a kifogás előterjesztésével egyidejűleg valószínűsíti¹⁴¹, melynek alapján a bíróság azt vizsgálja, hogy az eljáró bíró, ülnök vagy igazságügyi alkalmazott adatkezelési tevékenysége során a személyes adatok védelmére vonatkozó hazai és uniós előírásoknak megfelelően járt-e el.¹⁴²

Első körben - ha a kifogásban foglaltakat megalapozottnak találja - az alapügyben eljáró bíróság a jogsérelem következményeinek enyhítése, illetve veszélyének megszüntetése érdekében nyolc napon belül megteszi szükséges intézkedéseket, melyről a kifogás előterjesztőjét egyidejűleg értesíti. Tájékoztatja továbbá arról, hogy amennyiben kifogását a megtett intézkedések ellenére is fenntartja, úgy erre vonatkozó nyilatkozatát az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül, írásban terjesztheti elő. Ha az alapügyben eljáró bíróság a kifogást alaptalannak találta vagy az érintett az alapügyben eljáró bíróság intézkedése ellenére kifogását fenntartó nyilatkozatot tett, az alapügyben eljáró bíróság a szükséges iratokat a kifogás elbírálása céljából - arra vonatkozó nyilatkozatával együtt - nyolc napon belül felterjeszti az elbírálásra jogosult bírósághoz.¹⁴³

A kifogást elbíró bíróság két hónapon belül meghozott, indokolt határozatában utólag nem orvosolható jogsértések esetén a személyes adatok jogellenes kezelésének, illetőleg az érintetti jogok gyakorlásával kapcsolatban bekövetkezett jogsérelemnek a tényét állapítja meg; míg reparatív jelleggel - a konkrét intézkedést az adott ügyre szabva - a jogellenes adatkezelési művelet megszüntetését, az ilyen adatkezelés közvetlen veszélyének elhárítását és jogszerűségének helyreállítását írhatja elő, illetőleg elrendelheti a vonatkozó jogszabályokban biztosított érintetti jogok érvényesülését szolgáló intézkedések megtételét is. Amennyiben a kifogást elbíró bíróság

¹³⁹ Infotv. 71/B. § (2) bekezdése

¹⁴⁰ Infotv. 71/B. § (6) bekezdése

¹⁴¹ Infotv. 71/A. § (4) bekezdése

¹⁴² Infotv. 71/B. § (1) bekezdése

¹⁴³ Infotv. 71/B. § (4)-(5) bekezdései

álláspontja szerint sem jogsérelem, sem pedig annak közvetlen veszélye nem állapítható meg, az eljárás megszüntetéséről határoz.¹⁴⁴

2. Az adatvédelmi kifogás a Kúriai határozatok tükrében

A Kúria a *Kökif.V.39.401/2021/2. szám alatti végzésével* a felperes adatvédelmi kifogásainak visszautasításáról döntött.

A kifogás alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes 2016. augusztus 30. napján kelt beadványában a tervezett hosszabb idejű külföldi tartózkodásra tekintettel kiskorú gyermeke tekintetében magántanulói státusz engedélyezését kérte, melyet az oktatási intézmény igazgatója elutasított. Az alperes az elsőfokú határozatot helybenhagyta és a magántanulói kérelmet elutasította. A felperes keresetében a másodfokú határozat megsemmisítését kérte. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. július 24. napján kelt ítéletével a keresetet elutasította. Ítéletének indokolása szerint a gyermek magántanulói jogviszonya létesítésére és a tanulói jogviszony szünetelésre vonatkozó kereseteket elkülönítette, a per tárgya kizárólag a magántanulói jogviszony létesítésével kapcsolatos jogvita; e körben akként foglalt állást, hogy a per eldöntéséhez szükséges és releváns iratokat az alperes betérjesztette, melyek a jogvita eldöntéséhez elegendőek voltak, ezért a bíróság a felperes további iratok beszerzésére vonatkozó indítványai teljesítését, mint szükségtelent mellőzte.

A keresetben megjelölt további jogsérelmek és azokkal kapcsolatosan előterjesztett felperesi igények (jogellenes adatkezelés megállapítása, adatkezelés megszüntetése, jogellenes adatok törlése, helyesbítése, megsemmisítés és sérelemdíj-fizetésére kötelezés) kapcsán arra a megállapításra jutott, hogy azok nem képezik a per tárgyát, egyúttal tájékoztatta a felperest az Infotv. 23. § (3) bekezdése szerinti perindítás lehetőségéről. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy az ügyre vonatkozó személyes adatok és információk kezelése, azok továbbítása, a közigazgatási szerv által fogatosított eljárási cselekmények okán szükségszerű és jogszerű volt.

Az elsőfokú bíróság - a felperes által előterjesztett az alkotmányjogi panasz, perújítási és kijavítási kérelem eredménytelenségét követően - 2020. december 3. napján kelt, 27-I. sorszám alatti

¹⁴⁴ Infotv. 71/C. § (2) bekezdése

végzésében a felperes által 25. és 26. sorszám alatt előterjesztett adatvédelmi tárgyú kifogásokat megvizsgálva arra a következtésre jutott, hogy a felperes által hivatkozott dokumentumok - egyetlen, a perben nem releváns irat kivételével - fellelhetők a per iratai között. Indokolása szerint az Infotv.71/A. § (1) bekezdésében rögzített adatvédelmi kifogás a bíróságok által végzett adatkezelési műveletek ellenőrzésére vonatkozó jogintézmény, a felperes pedig 25. sorszám alatti beadványában - ténybelileg - a közigazgatási szerv által végzett adatkezelésével összefüggő sérelmeit tárta fel, melynek elbírálása ekként tehát nem tartozik a bíróság hatáskörébe.

A felperes 29. és 30. sorszám alatti, adatvédelmi kifogás tárgyában előterjesztett beadványaira reflektálva 31. sorszám alatti végzésében - a bíróságok szervezeti átalakulása folytán - a Fővárosi Törvényszék tájékoztatta a felperest arról, hogy az alapperben becsatolt közigazgatási iratok az alperesi védírat mellékletét és a perbeli nyilatkozatokkal együtt a bíróság érdemi döntésének alapját képezték, míg a felperes által kifogásolt, a peranyag részét nem képező iratok megtekintése az alperestől kérhető; míg 31-l. sorszám alatti nyilatkozatában az adatvédelmi kifogást - a befejezett perben a jogszabályi és uniós előírások betartására figyelemmel - alaptalannak tartotta.

Mindezekre figyelemmel az Infotv. 71/A. § (2) bekezdése alapján a felperes 25., 26., 29. és 30. sorszám alatti beadványait - nyilatkozatával együtt - felterjeszteni rendelte a Kúriához a kifogása elbírálása végett.

A Kúrai tárgyaláson kívül hozott, további jogorvoslattal nem támadható végzésével a felperes adatvédelmi kifogásait - figyelemmel az Infotv. 53. § (2) bekezdésének a), c) és d) pontjaiban foglaltakra - az Infotv. 71/C. § (1) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította. Összességében arra a megállapításra jutott, hogy a Fővárosi Törvényszék a felperes valamennyi, adatvédelmi kifogás tárgyában benyújtott beadványára részletes és a tisztességes eljárás alapelvei kritériumát is megtartó tájékoztatást nyújtott.

Az Infotv. 2. § (1) bekezdésében, 71/A. § (1) - (3) bekezdésében foglaltak alapján a felperesi beadványokban írtakra figyelemmel a Kúria azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság jogszerűen kezelte-e a felperes személyes adatait, illetőleg az Infotv.71/B. § (4) - (6) bekezdéseiben foglaltaknak megfelelően járt-e el.

A 25. és 26. sorszámú beadványaiban a felperes az alpereshez benyújtott adatvédelmi kifogása elbírálásának hiányát, valamint azt sérelmezte, hogy az elsőfokon eljáró bíróság a kért közigazgatási iratok beszerzésének megtagadásával a hozzáférés jogának gyakorlását nem biztosította.

A Kúria szerint a felperesi kérelmek elsősorban iratcsatolással, iratbeszerzéssel kapcsolatos kérelmek, melyek kapcsán részletes tájékoztatást kapott mind arról, hogy a beszerezni kívánt iratok megtekintését - figyelemmel arra, hogy azok nem képezték a peres iratanyag részét - az alperestől kérheti, mind pedig az alperes esetleges jogellenes adatkezelésére vonatkozó perindítás lehetőségéről. Helytállóan ítélte az elsőfokú bíróság érvelését a körben is, hogy a felperesnek pontosítania kellett volna adatvédelmi kifogást tartalmazó beadványait arra nézve, hogy személyes adataival összefüggésben, a bírósági adatkezelés során milyen jogsérelem érte, ugyanis a felperes beadványai erre vonatkozó konkrétumot egyáltalán nem tartalmaztak.

A Kúria *Pkif.IV.24.667/2019/5. számú végzésével* megállapította, hogy a felperes személyes adatai tekintetében jogsérelem nem következett be, ezért az adatvédelmi kifogást elutasította azzal, hogy az arra való hivatkozás, hogy a bíróság a kérelmet nem a tartalomnak megfelelően bírálta el, nem alapoz meg adatvédelmi kifogást, ugyanis ez a rendelkezési elv, nem pedig a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok megsértését jelenti.

A kifogás elbírálása alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes a Győri Törvényszéken terjesztett elő keresetlevelet, melynek során az annak benyújtására rendszeresített nyomtatványt használta. Keresetlevelében - annak 1.3.2. pontjában - alperesként megnevezett Győri Törvényszékkel szemben a 2019. február 6. napján a Tatabányai Törvényszékhez benyújtott, majd 2019. február 7-én a Győri Járásbíróságon felvett jegyzőkönyvhöz csatolt beadvány és annak kiegészítéseként 2019. március 13. napján a Tatabányai Törvényszéken felvett jegyzőkönyve alapján kérte a döntés meghozatalát arra hivatkozással, hogy ezeket 2019. március 21-én a Győri Törvényszékre is becsatolta. A nyomtatvány 2.2. pontjában az Infotv. rendelkezései alapján személyes adatai törlését, valamint az alperes méltányos összegű sérelemdíj, valamint kártérítés megfizetésre kötelezését jelölte meg érvényesíteni kívánt jogként.

A Győri Törvényszék elnöke által bejelentett kizárási ok következtében a Győri Ítéltábla a perben eljáró elsőfokú bírósággént a Szombathelyi Törvényszéket jelölte ki, hivatkozással a Pp. 14. § (1) bekezdésének a) pontjában és 14. § (2) bekezdésében, valamint a Pp. 17. § (2) bekezdésében és 31. § (2) bekezdésében foglaltakra.

A felperes a Győri Ítéltábla eljáró bíróságot kijelölő végzésével összefüggésben adatvédelmi kifogást terjesztett elő a Győri Ítéltáblához sérelmezve azt, hogy a kijelöléssel érintett keresetlevél tartalmával és az Infotv.-ben foglaltakkal szemben iratellenesen, tisztességtelenül és törvénysértő módon kezelik a személyes adatait, így kérte annak azonnali törlését, valamint a keresetlevelének az illetékes bírósághoz történő továbbítását annak elbírálása végett.

Kérelmének indokául előadta, hogy az alperesek megjelölése valótlan, az adatvédelmi kifogásban hivatkozott beadványai adatvédelmi kifogások, illetőleg személyes adatainak törlése iránti kérelmek, nem pedig kártérítés vagy sérelemdíj iránti igények, amint azt helytelenül kezelik. Kifogásolta továbbá azt is, hogy a kérelmével összefüggően az iratokról részére ingyenes másolatot nem biztosítottak.

Az alapügyben eljáró bíróság a felperes adatvédelmi kifogását illetően akként foglalt állást, hogy az Infotv. 71/B. § (4) bekezdése szerinti intézkedés nem szükséges, ezért a kifogást annak elbírálása végett felterjesztett a Kúriához, mely azt - az Infotv. 71. § (1) bekezdésében és az Infotv. 71/B. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel - megalapozatlannak találta.

Indokolásában elvi érveléssel mutatott rá a Kúria arra, hogy nem alapoloz meg adatvédelmi kifogást az arra való hivatkozás, hogy a bíróság a kérelmet nem a tartalomnak megfelelően bírálja el, ez ugyanis a Pp. 2. § (2) bekezdésében írt rendelkezési elvnek, nem pedig a személyes adatok védelmére vonatkozó jogszabályoknak a sérelmét jelenti. Ezen okból kizárt az iratellenességre vagy a keresetlevél nem megfelelő értelmezésére tett előadás az adatvédelmi kifogás keretei között, ugyanis e vonatkozásban a Pp. által biztosított jogorvoslatok állnak rendelkezésre.

A Kúrai rögzítette, hogy az eljáró bíróság kijelölésére irányuló eljárásban a felperes személyes adatainak kezelésére a GDPR 6. § (1) bekezdés e) pontja szerinti jogalapon, a Pp. 17. § (2) bekezdése

és a Pp. 31. § (2) bekezdése szerint került sor és ezen peres eljárási szabályokon nyugvó adatkezelés a GDPR 5. Cikkének megfelelően jogszerű és tisztességes. Emellett a felperes olyan érintetti jogot, melynek érvényesítését az Infotv. 71/B. § (3) bekezdése szerint eredménytelenül kísérelt meg, a kifogásában nem jelölt meg.

Végezetül a felperesi beadványban előadottak kapcsán a Kúria megjegyezte azt is, hogy a kijelölő végzésben az alperes személye megfelel a felperes által aláírt keresetlevél nyomtatványban foglaltaknak, valamint bár a keresetlevél 2.1. pontja határozott kereseti kérelmet nem tartalmaz, azonban a 2.2. pontja alapján megállapítható, hogy a felperes személyes adatainak törlésére irányuló kérelmén túlmenően sérelemdíj iránti igényt is érvényesíteni kívánt, ugyanakkor a kijelölő végzés indokolásából nem vonható le következtetés arra nézve, hogy a keresetlevelet elbíráló bíróság előbbi kérelmét figyelmen kívül hagyja.

VI. Összegzés

Mivel az adat a XXI. század új olaja,¹⁴⁵ sőt egyesek szerint még annál is értékesebb,¹⁴⁶ védelméhez az élet minden szegmensében kiemelt érdek fűződik, ezen gondolathoz immáron tagadhatatlan adatkezelői minőségükből fakadóan a bíróságok is kénytelenek felzárkózni.

Ahogy látszik, mind a tárgyalást megelőző szakban, de akár az ítélethozatalt követően is számtalan esetben kerülnek döntés elé mind a polgári eljárás során eljáró bírák, mind pedig az eljárás más résztvevői a közérdekű adatok, valamint a tárgyalás nyilvánosságához, illetőleg az adatok, különös tekintettel a személyes adatok védelméhez fűződő és egyéb érdekek ütközése során.

A polgári eljárást érintő adatkezelés és adatvédelem szabályanyaga rendkívül összetett, mely széles látókört és jogszabályismeretet kíván, ezért egy szektorális, kifejezetten az igazságügyre szabott jogszabály megalkotása nagyban hozzájárulna az érintettek mindennapi munkavégzésének megkönnyítéséhez, s egy, az Európai Unió elvárásait és hazai szokásjogot is figyelembe vevő egységes gyakorlat kialakításához.

A bírósági szervezeten belül folyó „Digitális Bíróság” projekt, mely az adatvédelem tárgyköréhez is kapcsolódóan célul tűzte ki a jogkereső állampolgárok számára annak megvalósítását, hogy azok egységes, jól kereshető anyagokból tájékozódhassanak a hatályos jogszabályoknak megfelelően anonimizált bírósági határozatok tartalmáról, valamint hogy az arra jogszabályi felhatalmazással rendelkező ügyfelek, valamint a bírák számára a periratok elektronikus betekintésének lehetőségét biztosítsa.¹⁴⁷ Azonban bírósági igazgatás további elektronizálása jegyében történő fejlesztések

¹⁴⁵ „Az adat az új olaj. Értékes, de finomítatlanul nem igazán lehet használni. Át kell alakítani üzemanyaggá, műanyaggá, kémiai anyagokká stb., hogy értékes termékeket állíthassunk elő belőle, amivel profitot termelhetünk; ezért az adatot fel kell bontani, és elemezni kell, hogy értéke legyen.” Clive Humby matematikus. Zódi Zsolt: Privacy és Big Data c. tanulmány Fundamentum 2017. 1-2. szám 4. o. http://epa.oszk.hu/02300/02334/00072/pdf/EPA02334_fundamentum_2017_01-02_018-030.pdf Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

¹⁴⁶ Dr. Cséfalvay Zoltán, Magyarország OECD nagykövete a Data Economy Conference nyitó előadásában rögtön megkérdőjelezte az előbbieken idézet mottót, mely az adatot a 21. század olajának aposztrofálja. A nagykövet szerint ugyanis míg az olaj nem újra hasznosítható, az adat bármikor újra elemezhető és végtelenszer újra felhasználható. <http://ivsz.hu/hirek/2025-re-megduplazodik-az-europai-adatpiac-erteke/> Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

¹⁴⁷ E-akta - digitális bíróság projekt <https://birosag.hu/e-akta-digitalis-birosag-projekt> Utolsó letöltés időpontja: 2022. július 27.

bizonyos kényelmi funkciók mellett ugyanakkor minden bizonnyal újabb és újabb adatvédelmi kérdések megválaszolását teszik majd szükségessé.

Felhasznált irodalom

- Magyarázat a GDPR-ról. Szerkesztette: Péterfalvi Attila, Révész Balázs és Buzás Péter. WoltersKluwer, Budapest.
- Majtényi László: Az információs jogok c. tanulmány in Emberi jogok. Szerkesztette: Halmai Gábor - Tóth Gábor Attila: Osiris Kiadó, Budapest, 2003.
- Majtényi László Az információs szabadságok - adatvédelem és a közérdekű adatok nyilvánossága. Complex Kiadó, Budapest, 2006.
- Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez - szerkesztette: Wopera Zsuzsa. (<https://uj.jogtar.hu>)
- Polgári Eljárásjog - Kommentár a gyakorlat számára (harmadik kiadás) Szerkesztő: Petrik Ferenc, HVG Orac Lap- és Könyvkiadó Kft. (uj.jogtar.hu)
- Nagykomentár a polgári eljárásról szóló 1952. évi III. törvényhez - Szerkesztette: Kiss Daisy - Németh János (<https://uj.jogtar.hu>)
- Az új polgári perrendtartás tananyaga - a 2016. évi CXXX. törvény magyarázata - Szerkesztette: Gyarmathy Judit (elérhető: a Coospace bírósági felületén)
- A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság ajánlása az online adatok halál utáni sorsáról. https://www.naih.hu/files/Ajanlas_online-adatok-halal-utani-sorsarol.pdf
- Szőke Gergely László: Az adatvédelem szabályozásának történeti áttekintése c. tanulmány - Infokommunikáció és Jog. 2013/3. <https://infojog.hu/szoke-gergely-laszlo-az-adatvedelem-szabalyozasanak-torteneti-attekintese%C2%B9-20133-56-107-112-o/>
- Az adat definíciója - Wikipédia. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Adat> Utolsó letöltés időpontja:
- Szelecki Rita: Adatkezelés a bírósági eljárásokban. <http://www.mabie.hu/index.php/cikkek-tanulmanyok/109-dr-szelecki-rita-adatkezeles-a-birosagi-eljarasokban> Utolsó letöltés időpontja:
- Az igazságügyi adatkezelésről és tájékoztatásról szóló törvény koncepciója” címmel rendezett konferenciáról Debrecen, 2014. március 14. napján. https://birosag.hu/sites/default/files/debreceni_konferencia_szoveg_0424.pdf

- Jegyzet a Szegedi Ítéltáblán Szegeden, 2014. január 17. napján megtartott konferenciáról
https://birosag.hu/sites/default/files/jegyzet_0207_oszesített_javitott_ta_0.pdf
- Hegedűs Ákos: A tárgyalás nyilvánossága.
<http://www.mabie.hu/attachments/article/287/A%20t%C3%A1rgyal%C3%B3terem%20nyilv%C3%A1noss%C3%A1ga.pdf>
- Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság 2016. június hó 29. napján kelt észrevétele a polgári perrendtartásról szóló törvény véleményezésre megküldött tervezetéhez <https://www.naih.hu/files/NAIH-3912-2-2016-J-160629..pdf>
- Anonymisation: managing data protection risk code of practice <https://ico.org.uk/media/for-organisations/documents/1061/anonymisation-code.pdf>
- Opinion 05/2014 on Anonimisation Techniques
<https://www.pdpjournals.com/docs/88197.pdf>
- NAIH útmutató a védett adatot nem tartalmazó kivonat készítéséhez, 2014. január 31.
https://www.naih.hu/files/2014_02_03_anonimizálás_gyak_utm.pdf
- Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának Jelentése az OBH 1439/2009. számú ügyben
- A GDPR új intézménye: az adatvédelmi kifogás.
<https://pecsitorvenyszek.birosag.hu/hirek/20190128/gdpr-uj-intezmenye-az-adatvedelmi-kifogas>
- 2025-re megduplázódik az európai adatpiac értéke <http://ivsz.hu/hirek/2025-re-megduplazodik-az-europai-adatpiac-erteke/>
- Zódi Zsolt: Privacy és a Big Data c. tanulmánya Fundamentum 2017. 1-2. szám.
http://epa.oszk.hu/02300/02334/00072/pdf/EPA02334_fundamentum_2017_01-02_018-030.pdf
- E-akta - digitális bíróság projekt <https://birosag.hu/e-akta-digitalis-birosag-projekt>

Alkalmazott jogszabályok és bírósági határozatok jegyzéke (Forrásuk: <https://uj.jogtar.hu>)

- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- az Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/679 Rendelete (a továbbiakban: Rendelet) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- Az elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- A minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény
- Az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény
- A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LII. törvény
- Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény
- A közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény
- A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény
- A biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény
- A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény
- A magánnyugdíjról és magánnyugdíj-pénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény
- Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény
- Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény
- Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény
- A konzuli kapcsolatokról Bécsben, 1963. április 24-én elfogadott egyezmény kihirdetéséről szóló 1987. évi 13. törvényerejű rendelet
- Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény
- A bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet

- A bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2004. (XII. 23.) OBH utasítás
- A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, valamint 2016. évi CXXX. törvény
- A társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény
- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény
- A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény
- Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény
- Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről 1976. évi 8. törvényerejű rendelet
- A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény
- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény

- 702/B/2002. AB határozat
- 879/E/2004. AB határozat
- 75/1995. (XII. 21.) sz. AB határozat
- 3171/2017. (VII. 14.) AB határozat

- BDT2010.2289
- BDT2010.2374
- BDT2012. 2780
- BDT2012. 2780
- BDT2016.3441
- A Fővárosi Törvényszék P.23.379/2018/14. számú határozata
- A Legfelsőbb Bíróság Pfv. IV.21.976/2014/9. sz. határozata
- A Kúria Kfv.V.35.320/2014/12., Kökif.V.39.401/2021/2. és Pkif.IV.24.667/2019/5. számú határozata
- A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2018. május 3-i Országos Tanácskozásának 3. számú állásfoglalása